РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 15-го падолиста 1917. Ч. 135. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, November 15, 1917. No. 135.

КИЇВ В РУКАХ КОЗАКІВ.

КОЗАКИ УВЯЗНИЛИ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬК. ПАРЛЯМЕНТУ.

Кроваві початки домашної війни в Петрограді і Москві.

Австро-німецькі війска перейшли ріку Піяве. — 14.000 полонених.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

„Тимчасове Правительство Селян і Робітників".

Урядова назва нового правительства робітників і жовнірів є **„Тимчасове Правительство Селян і Робітників".**

Конґрес робітників і жовнірів іменував новий центральний комітет, який складаєть ся з 62 большевиків, 29 соціялістів-революціонерів, 6 соціял-демократів, 3 українських соціялістів і 1 революціонера большевика.

Видано поклик в справі скликаня конґресу селян.

В Москві утворено соціялістичне правительство при співучасти большевиків.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 12. падолиста. — Петроградський кореспондент надіслав до Ексчендж Тел. Компані слідуючу телеграму:

„По тяжкій битві в Москві, в якій було 700 жертв, сторони погодили ся на підставі утворення соціялістичного правительства, включаючи большевиків.

„Петроградська юнія зелізничих робітників вислала до ради роб. і салд. депутатів і до комітету спасеня держави ультимат, в якім жадає, щоби вони перевели зорґанізоване демократичної власти, в противнім случаю юнія дасть поклик до ґенерального страйку. Большевики на се згодили ся, але инші демократичні партії не хочуть вести з большевиками переговорів, доки вони не піддадуть ся. Остаточно переговори розпочато і зелізнича юнія відложила страйк на 12 годин.

„Большевики покидають своє зачіпне становище, а роблять заходи коло зорґанізованя оборони революції проти війск Керенського, Корнілова і Каледіна.

„Петроградська залога покликала до житя окремий комітет для запевненя безпечности мешканцям.

„Ґоловні военні кватири заявили ся за спільною орґанізацією демократичних ґруп".

Козаки увязнили членів українського парляменту в Києві.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 11. падолиста. — З Києва одержано телеграму, **ЩО КОЗАКИ Є В ПОСІДАНЮ ВСІХ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ, УВЯЗНИВШИ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.**

Козаки проголосили ґен. Каледіна диктатором.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 11. падолиста. — **Командант козацьких війск, які стоять залогою в Петрограді, заявив нині, що одержав телеграму від козацького конґресу, який відбуває засіданя в Новочеркаску, що козаки ухвалили, заки буде полагоджена справа устрою держави, УТВОРИТИ СВОЄ ВЛАСНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО З ҐЕН. КАЛЕДІНОМ ЯКО ДИКТАТОРОМ НА ЧОЛІ.**

Телеграма доносить, що ґен. Каледін видав розказ до всіх козацьких війск, щоби не слухали жадних приказів, лише тих, котрі він сам буде видавати. Його перший розказ, виданий до козаків, був, щоби вони в цілій Росії заняли державні банки, зелізничі стації і всі державні інституції.

Козаки мають контролю над цілою полудневою Росією.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Телеграми, які надійшли з Москви і полудневої Росії, доносять, що тамошні міста находять ся під цілковитою контролею козаків, які признають зверхність Керенського.

Инша телеграма знова доносить, що Керенський проголосив перенесене осідку правительства до Москви.

Ґен. Корнілов і ґен. Каледін видали з Новочеркаска, столиці донських козаків, проклямацію, взиваючи російський нарід до зединеної акції проти большевиків.

Ґен. Корнілов получив ся з ґен. Каледіном.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Доносять, що ґен. Корнілов утік з вязниці і прибув до Новочеркаска та получив ся разом з ґен. Каледіном.

Козаки розоружили в Ґатчині 350 делеґатів большевиків.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нині рано відїхало зі Смольного інститута, де містить ся головна кватира большевиків, 350 делеґатів з жовнірів і моряків до Ґатчини, щоби намовити війска Керенського, аби вони його арештували і поставили перед суд ради. Козаки, які обсадили були стацію, окружили делеґатів, коли вони висіли з поїзду.

Козацькі офіцири дали делеґатам пять хвиль часу до намислу, щоби вони рішили ся зложити оруже, бо в противнім случаю будуть увязнені і замкнені у довгій глибокій ямі. Делеґати відкинули оруже і повернули до Петрограду без оружа і серед сорому. Командант козаків казав переказати Ленінови і Троцькому, що вони в короткім часі будуть висіти на ліхтарнях на Невськім проспекті.

Правительство большевиків проголосило вибір послів до установчих зборів на день 25. падолиста.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 11. падолиста. — Нині члени „ради народних комісарів" (так називають большевики новий кабінет міністрів) вробили ріжні заходи, щоби забезпечити своє непевне положенє.

Николай Ленін видав нині в імени нового правительства маніфест, в якім повідомляє, що вибори послів до установчих зборів відбудуть ся дня 25. падолиста. Видав також зарядженє, щоби комітети рад, комітети міських рад і комітети жовнірів на фронті доложили своїх старань, щоби запевнити виборам свободу і точність.

Брак поживи в Петрограді.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 11. падолиста. — **Ленін проголосив, що з причини браку поживи уповажнює міську раду взяти під свій заряд всі реставрації, чайні і готелі та позакладати народні кухні.**

Міська рада має право змусити всіх мешканців їсти в тих кухнях. Яко другий спосіб, щоби запобігти бракови поживи, є творене кооператив в цїли веденя спільного господарства.

Битва на улицях Петрограду.

Завзяті битви на улицях Петрограду. — Великі жертви в людях.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 13. падолиста. — **Петроград представляє зоружений табор; завзята битва відбуваєть ся на улицях міста. Жертви в людях незвичайно великі.**

Де перебуває в дійсности Керенський, не знати. Є лише здогади, що він особисто на чолі великої армії машерує на Петроград. Кождої хвилї надіють ся великої битви.

Війска большевиків рушили на передмістє столиці і видали до всіх робітників поклик, щоби помагали їм на передмістях строїти барикади і окопи. Всї зелізничі стації обсаджені війсками.

„Червоні" не піддадуть ся без боротьби. Лев Троцький заявив перед кореспондентом Зединеної Преси:

„Ми робимо тепер всі наші заяви при помочи гармат. Більше не маю що сказати".

Боротьба між большевиками а військовими кадетами на улицях Петрограду.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОГРАД, 11. падолиста. — Військові кадети (ученики офіцирської школи), заохочені донесенями, що війска Керенського зближають ся до столиці, робили нині безуспішні зусиля, щоби взяти у свої руки контролю над містом. Се довело до боротьби на улицях в ріжних частях міста.

Вчасним ранком відділ військових кадетів зробив несподіваний напад на малу патрулю большевиків, яка стерегла центральної телефонічної стації, а маючи ще й до того панцирні самоходи, змусив большевиків до здачі. Майже до вечірного сумерку улиця Велика Морська була сценою битви між большевиками, війсками і кадетами, яких було около 100. Кадети стріляли з вікон і мали до помочи на улиці перед будинком панцирний самохід з машиновим крісом. Кадети піддали ся, коли не стало їм амуніції.

На Невськім проспекті кадети робили також зусиля ставити опір, маючи до своєї розпорядимости один панцирний самохід. Прийшло до битви, в котрій кадетів найбільше полягло або дістало ся в полон. Правдоподібно се були тісамі кадети, котрі в середу в ночи боронили Зимової палати і котрих большевики після їх здачі випустили були на волю.

Помимо стрілянини великі товпи народу залягали Невський проспект, утікаючи, коли заходила потреба, а знова виходячи, коли не діяло ся нічого незвичайного. Всї улиці, які ведуть до улиці Морської недалеко центральної телефонічної стації, були переповнені товпою цікавих людий, які утікали, скоро лише дав ся чути гук вистрілу, а вертали знова, коли в стріляню була перерва. Загальне переконанє є, що жертви підчас битви на улиці Морській були великі.

З вікон бюра „Зединеної Преси", яке містить ся у віддаленю половини бльока, упав один офіцир на улицю, правдоподібно мертвий. Один з тих, що приглядали ся, зістав поцілений кулию в хвилї, коли хотів скрити ся в брамі; куля ранила щоку. Шпитальні амбулянси мали богато праці.

В протягу дня появляли ся щораз то нові відозви обох сторін, большевиків і прихильників Керенського. Вони містили в собі поклик до народу і до війска, щоби станули по сій або другій стороні, стягаючи громади людий в місцях, де відозви були прибиті. Кажуть, що деякі відозви, підписані Керенським і видані в Ґатчині, були розкидані при помочи літака.

Комітет публичної безпеки хоче погодити Керенського і большевиків.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Премієр Керенський, як доносять, перебуває в замку в Ґатчині. Комітет публичної безпеки удав ся туди, щоби пробувати довести до згоди між війсками Керенського а большевиками.

До Петрограду напливає щораз більше моряків з Кронштаду. Сильна відозва в справі мира, яку видали Ленін і Троцький, побільшає ряди жовнірів під прапорами большевиків.

(Продовжене на сторонї 8-ій).

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

Над рікою Піяве австро-німецькі війска полонили 14.000 Італійців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 12. падолиста. — **Військові рапорти доносять, що австро-німецькі війска в північній Італії відтяли і полонили 14.000 Італійців.**

Урядовий звіт доносить:

„При енерґічнім співділаню віртемберських і австро-угорських гірських війск заступлено дорогу в околиці Льонґароне неприятелеви, який уступав назад здовж долини ріки Піяве. **10.000 Італійців змушено до здачі; здобуто також богато гармат, матеріялів і військових складів.**

„Наші війска, які посувають ся від міста Белюно в долину здовж ріки Піяве, дійшли до Фельтре.

„Над долішним бігом ріки Піяве не зайшло нічого нового".

Додатковий звіт ґен. штабу, виданий в ночи, доносить:

„В долині Кордеволе, на захід від Белюно, полонено 4.000 Італійців".

Сильна перестрілка над рікою Піяве.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 12. падолиста. — **Італійці ставили опір неприятелеви на північнім фронті, де Австрійці робили зусиля окружити італійські становища над рікою. На рівнині відбуваєть ся сильна перестрілка гармат через ріку Піяве.**

Урядовий звіт доносить:

„Від просмику Стельвіо до ріки Астіко не зайшли вчера жадні важнійші випадки. На височині Асіяґо неприятель відновив вчера пополудни свої напади на наші становища на лінії Ґаліо, Монте Льонтара, верх 1674 і Мелета ді Ґаліо. Зусиля неприятеля зовсім ударемнені сильним огнем наших гармат і карабінів.

„На крайній части північного крила наші війска переводили протинапади і взяли трохи полонених. На прочім гірськім фронті наші війска ставили опір, зводячи постійно битви з неприятельськими патрулями.

„На рівнині через ріку Піяве відбуваєть ся сильна перестрілка".

Німецькі війска здобули перехід через ріку Піяве.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 13. падолиста. — **Австро-німецькі війска переправили ся при помочи великих лодок на західний берег ріки Піяве в околиці Ценсон і утворили недалеко сього міста примісток.**

Урядовий звіт звучить:

„В ночи з неділї на понеділок неприятель робив поновно великі зусиля і переводив напади на лінії Ґаліо-Льонґара-Мелята ді Ґаліо на височині Асіяґа. Підчас протинаступу, причім вивязала ся завзята боротьба, відперто неприятеля, який потерпів дуже тяжкі втрати.

„Недалеко місцевости Канове, на захід від Асіяґа, наша 16-та дивізія зробила напад на неприятеля, відбиваючи від нього трохи наших жовнірів, які в попередній битві попали ся були в полон.

„Від Бренти аж до долішного бігу ріки Піяве війска неприятеля, яких наступ в останних днях був здержаний лише завдяки операціям наших задних сторожий і через знищене доріг, заняли тепер всю територію, яку ми опорожнили.

„При помочи великих лодок відділам неприятеля вдало ся досьвіта коло гори Сан Дона ді Піяве (23 миль на північний схід від Венеції) переправити ся на правий (західний) берег ріки коло Ценсон і утворити тут примісток. Наші війска приступили сейчас до протинаступу і прогнали неприятеля в напрямі ріки".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

American Association of Foreign Language Newspapers — Membership Label

З біжучої хвилї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В останних кількох днях наспіли з Петрограду вісти, що в Росії проголошено ряд републик і утворено свої власні правительства.

І так прийшла найперше вістка про проголошене републики кубанської і вибір її першого президента.

Друга знова вістка доносить про конґрес донських козаків, на якім проголошено також власне правительство з ґен. Калєдїном яко диктатором на чолї.

Дальше в телєґрамі з Києва, в котрій згадує ся про здобуте козаками контролї над містом, говорить ся також про увязнене членів українського парляменту. Можна припускати, що тут зайшла помилка та що замісць парляменту має бути: правительства. Але є також можливим, що якраз може відбували засїданя українські установчі збори, яких скликане вже давно перед тим було заповіджене.

З тих вістий можна заключати, що Українцї, козаки кубанські і козаки донські приступили були до виконуваня ухвал останного зїзду народностий в Києві, скликуючи зокрема свої власні установчі збори і проголошуючи свою власну державу і правительство.

Замітне у тих вістях є те, що всюди говорить ся, що згадані републики мають намір приступити до утвореня російської федерациї держав. А се також є вповнї згідне з ухвалою дотичного конґресу в Києві.

Чи теперішна домашна війна в Росії прискорить чи опізнить переведене сього загального пляну, покаже найблизша будучність.

„Не так тії вороги, як добрії люди" — каже Шевченко, — а соціялїстичний „Робітник" вторує за ним і на сю тему в ч. 190-тім пише статю: „Нашим приятелям і добрим людям на добре диво".

Говорить ся там, що деякі приятелї і добрі люди „Робітника" готують йому смерть, властиво хотїли би бачити „Робітника" мертвим...

Досить ніжненьке бажане, а до того, ще й партійне, ще й соціялїстичне... Бо, як виникає із згаданої статї, смерти „Робітника" бажає ніхто инший, лише „партійні товариші"...

„Партійні товариші" хочуть смерти живучого „Робітника", аби його смертю привернути житє сконавшому „Народови", який має бути не орґаном Української Федерациї Соціялїстичної Партії, але орґаном Федерациї Цеґлинського, Січинського і Ревюка.

Нова кирпня швайцарських делєґатів, але вже в новім таборі, в партійнім, соціялїстичнім...

Вкінци також і члени Української Федерациї Соціялїстичної Партії в Злучених Державах мають нагоду переконати ся про характер і вдачу Цеґлинських, Січинських і Ревюків, які так довгий час кирпили між українською суспільностю в Америцї. Тепер і члени У. Ф. С. Партії мають нагоду переконати ся, що власний інтерес сих панів, бувших редакторів соціялїстичного орґану, стоїть висше ніж соціялїстична ідея, і що задля власного корита вони готові без ваганя знищити „Робітника", добуток кількалїтної мозольної працї членів У. Ф. С. Партії.

Домашна війна в Росії розпочала ся.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Цїлий тиждень вже минув від хвилї, коли большевики під проводом Николая Ленїна і Льва Троцького повалили правительство Керенського, установляючи новий режім: тимчасове правительство робітників і селян.

Перший крок вдав ся большевикам без ніякої більшої перешкоди і без великого опору. Се сьвідчить, що більшість військових залог Петроґраду і околиці вповнї була згідна з намірами большевиків. Яке однак становище заняли супроти большевиків прочі міста Росії, і як до сеї справи віднесли ся передівсїм армія на фронтї і фльота, про се кружать лише непевні і часто суперечні собі вісти.

Брак точних вістий є найлїпшим доказом, що в Росії панує цїлковита анархія, що жадна сторона не віднесла доси побіди і не здобула переваги над своїм противником. Беручи за підставу останні донесеня, то навіть про події в самім Петроґрадї нема певних вістий. Одні вісти доносять, що війска Керенського заняли Петроґрад, а рівночасно другі телєґрами подають вістку про цїлковиту побіду армії большевиків над війсками Керенського під Петроґрадом. Котра з тих вістий є правдива, годї сказати, фактом однак є, що до боротьби вже прийшло і що богато вже людий впало жертвою братовбийчої боротьби на улицях Петроґраду і Москви. Сї жертви вже нинї числять на тисячі.

Вісти, які наспіли з Росії, є так неясні, що годї навіть виробити собі поняте, хто властиво становить сторону, яка станула до боротьби проти большевиків. Телєґрами доносять всїляко. Раз читаємо, що до боротьби станув Керенський на чолї вірних війск, инші вісти доносять, що Керенський получив ся з Корнїловом і Калєдїном, вкінци знова надходять вісти, що власти добивають ся Родзянко, Мілюков і Корнїлов з козаками, хотячи утворити своє власне правительство.

Що може положити конець домашнїй війнї?

Скоре покінчене домашної війни може наступити або в наслїдок рішаючої побіди одного з противників, або через помирене обох сторін. Таке помирене було би можливе між большевиками і Керенським, коли він не получив ся з Корнїловом. Корнїлов є нинї в Росії символом імперіялїзму, реакції, капіталїзму і всього прочого, що лише противить ся соціялїзмови. Таким представляє ся нинї Корнїлов в уяві народних мас. Остання ворохобня Корнїлова витиснула на нїм пятно реакціонера, який стремить до приверненя давного царського режіму.

Коли би отже Керенський подав руку Корнїлову, то Керенського поставили би на рівнї з Корнїловом. В такім случаю треба би вважати за певне, що меньшевики і часть соціял-революціонерів, які нинї є головною підпорою Керенського, його опустилиб і перейшлиб на сторону большевиків. Тимсамим доля Керенського і Корнїлова була би припечатана. Всї соціялїстичні партії приступили би негайно до утвореня соціялїстичного кабінету з радикальною програмою заграничної і внутрішної політики.

Можна однак припускати, що Керенський не стоїть в жаднім порозуміню з Корнїловом, але що се лише поголоска зі сторони большевиків, пущена якраз в тій цїли, щоби позискати для себе довірє широких мас.

Не виключеним є однак також і те, що реакціонери в характері Родзянків, Мілюковых і їм подібних, при помочи деяких темнїйших частий козацьких війск, схочуть серед загальної метушнї може в останне спробувати щастя. Реакція числить на те, що серед щораз більше змагаючої ся нужди, а особливо по великих містах, знайде досить прихильників серед темної маси. Вона буде старати ся зложити всю причину лиха на поступові елєменти, щоби викликати проти них невдоволенє широких мас. Серед загальної анархії і при помочи козаків вона може числити на значний успіх.

Що реакція з козаками почала вже гуляти, про се сьвідчить вістка з Києва, де козаки мали заняти всї державні інституції і увязнити членів українського парляменту. Инша знова вістка доносить, що козаки мають під своєю контролею цїлу полудневу Росію.

Хоч би сї вісти показали ся і правдивими, то годї припускати, щоби такий стан міг на Українї довго тривати. Українські війска і цїлий український нарід дадуть на се заслужену відповідь.

ЩО РОБИТИ.

Останні події українського житя викликають ясне питанє: що-ж буде далї і що нам треба робити. Ясно, як Божий день, що справа з автономією України стоїть дуже погано. Російське правительство чим далї, тим більше нагадує собою правительство часів Миколи другого. Утиски проти волї збільшують ся що дня. Боротьба за дисципліну і порядок стає боротьбою з тою волею, яку здобуто трома роками війни і міліонами убитих та покалїчених людий.

Чим далї, тим гірше і коли Українцї ранїйше ясно відчували потребу робити для добра всеї держави, казали скрізь, що треба давати хлїб для війска, треба платити податки в казну, тепер язик не повертаєть ся те казати і руки не здіймають ся для працї.

Вірило ся ранїйше, що у державі всї народи однакові і рівні і всї мають однакове право користувати ся свободою вповнї, а виходить тепер, що тільки один російський нарід має найбільшу волю, а всї инші повинні бути йому на послугах. Вірило ся ранїйше, що російські соціялїсти будуть обстоювати права однаково для всїх народів, а справдї вийшло, що в своїх ґазетах вони наш національний рух неправдиво описують, а часто то й зовсїм брехливі подають відомости. Для того вони не погорджують і такими способами, що в своїх ґазетах друкують про нас те, що пишуть чорносотенні ґазети, такі як „Кіевлянин", і нїчого того не провірюють. Російські ґазети, котрі виходять на Українї, хоч би то були і соціялїстичні, не дбають про автономію України і не пишуть нїчого, коли проти волї українського народу скрізь ідуть ворожі наступи. Через се саме вірити російським соціялїстам, хоч які гарні слова вони кажуть, нам не можна, бо їх слово розходить ся з дїлом. Через се саме нам треба надїяти ся тільки на свої сили і добре памятати, що від російського народу помочі нам не сподївати ся. Російський нарід в особі його інтеліґенції і демократії — проти автономії України, проти того, щоб український нарід сам рішав свої справи. Щоб виборотн автономію України, треба мати силу. Деж наша сила?

Селянство, згуртоване в селянську спілку, є велика сила. Наше селянство у військовій одежі — українське війско, котре мусить стати в оборону автономії України, є найбільшою силою в сей час. Інтеліґенція і селянство та робітництво, згуртовані в українські партії соціялїстів-революціонерів та соціял-демократів, повинні напружити свою орґанізацію і стояти пильно на сторожі інтересів народу.

Всї ті українські орґанізації в сей грізний для України час мусять з подвійною енерґією взяти ся до боротьби. По селянських спілках треба вести велику аґітацію, щоб широкі селянські маси знали, що хлїб від них беруть, забирають людий до війска, заставляють терпіти всяке лихо, а натомісць нїчого не хочуть давати та відбирають волю. Час тепер військовий, лиха богато доводить ся терпіти, се всякий розуміє, але всякий хоче вірити, що все те не даром робить ся, що потім, за вільних порядків, можна все те надолужити. Що-ж буде, коли від нас відберуть волю, не дадуть Українї автономії? Значить, знову наш селянин платити-ме податки, а тільки половина їх вертати-меть ся для потреб українського народу, а друга половина, як і ранїйше, буде йти для російського народу?

Треба, щоб селянство на своїх сходах, на зїздах і инших зібранях постановляло, що все потрібне для держави воно буде робити тільки тодї, коли тепер же, не гаючись, Українї буде дано автономію, і Україною буде управляти Українська Центральна Рада через свій Ґенеральний Секретаріят. Мітинґи в сїй справі треба робити скрізь, де тільки можна, і постанови надсилати в Центральну Раду і до правительства.

Для сього необхідно вести боротьбу завзято і не лякати ся нїчого, бо коли тепер не здобудемо собі волї, то скоро і не дістанемо її. Коли не дістанемо в сей час автономії, то хто знає, чи дістанемо для нашого селянства землю і все потрібне. Пани день від дня стають сильнїйшими і як що не відібрати від них тої сили, то хто знає, чи можна буде дістати землю і волю потім. Все те ми зможем напевно дістати тільки тодї, коли мати-мем автономію. Українське війско, яко узброєна сила, більше всїх мусить орґанізувати ся і пильно стояти на сторожі прав народу. Памятаймо, що тепер революція, а підчас революції все дістаєть ся революційними-ж способами. Знаючи свою силу, наше війско мусить показати всяким панам, котрі засїли в міністерствах, що воно не допустить Україну до безчестя і щиро боронити-ме свій нарід. Треба селянам прислухати ся до того, що кажуть українські соціялїстичні партії, а партіям — як найблизше стати до села. Відбиваючи ворожі наступи, вививши свою силу і орґанізацію, можна сподївати ся, що Україна в найближшім часї мати-ме автономію, а значить і землю і волю.

К. Шишацький.

(„Комашна", ч. 27—28).

Нове міністерство Зайдлєра.

Перший міністер Українець.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Урядова „Вінер Цайтунґ" оголошує відручне цїсарське письмо, яким іменовано новий міністерський кабінет під проводом **д-ра Зайдлера.**

Зайдлер прийшов до керми державою після упадку ґрафа Клям-Мартініца. Він утворив тимчасовий кабінет, котрий мав своїм завданєм підготовити ґрунт для нового, сталого, якого завданєм мало би бути перевести зміну конституції в Австрії. Така була воля цїсаря Карла І, котрий, як відомо, й доси не складав присяги на вірність конституції, бо — як він заявив — не хоче вязати себе старою, а допера зложить присягу на нову конституцію, більше лїберальну, що узглядннувалаб інтереси всїх народів австрійської держави.

Може бути, що молодий монарх габсбурської держави руководить ся і доброю волею. Кажуть, що се людина, яка вміє дивити ся на річи так, якими вони дїйсно є. Він добре орієнтуєть ся і бачить, що старий лад в Австрії веде до її загибелї і що довше його не можна удержати. Се одна причина, яка велить йому реформувати державу. Але хто знає, чи не важнїйша друга, яка випливає із воєнного її положеня. Пригадаємо, що не тільки царська Росія проголосила явно клич подїлу Австрії. Сей клич проголосили також союзні держави: Анґлїя, Італїя, Франція. Найсильнїйшим атутом в їх руках була справа чеська й полудневославянська. Чехи на еміґрації ведуть усильну пропаґанду за лїквідацією держави Габсбурґів та за основанєм незалежної чесько-словацької держави. Душею сеї політики є проф. Масарик, котрий має на свої пляни повну згоду союзних держав. Подібно маєть ся річ з полудневославянською справою. Ся справа для Австрії тим більше грізна, що в нїй безпосередно заінтересовані союзні держави. Аджеж Сербія, член союза — вся завойована. Полудневі Славяни жадають повного свого зединеня: всї Серби, Хорвати і Словінцї мають творити одну державу, „Югославію". Пропаґанду за основанєм сеї держави ведуть головно Серби. На свій плян мають вони теж повну згоду союзників. Також і Поляки реклямують свої претенсії не тільки до польської частини Галичини (західної), але й до східної, себто української. Польща все потрафила собі позискувати симпатії заходу Европи. І в сїй війнї, треба сказати, польські дипльомати й політики та публїцисти знаменито ведуть аґітацію в західній Европі за незалежною Польщею, в котру входила би побіч Королївства Польського в Росії не тільки Галичина, але й пруська Польща. І на се годять ся Франція, Італія і Анґлїя. Бажають тільки, щоб нова Польща не рвала зовсїм звязків з Росією. Вкінци румунська справа. Румуни пійшли в війну тільки за цїну прилученя до румунського королївства Буковини з одного боку, а з другого румунських країв Угорщини по Банат. Тут просто звязані по рукам і ногам держави союзників.

Здїйснене всїх тих національних справ в дусї, як ми се висше показали, означає нїчого иншого, як тільки конець австроугорській монархії.

Тому так радо привитала офіціяльна Австрія клич російської революції: мир без анексій і контрибуцій!

Тому молодий Габсбурґ хоче позискати собі довірє всїх народів Австрії в добре зрозумілім династичнім інтересї. Відси й наклін його до реформ.

Але бажане одно, а жива дїйсність друге.

Богато говорить ся нинї про перебудову Австрії на засаді національної автономії. Переведене сеї засади в житє означало би скасоване дотеперішних австрійських провінцій, а подїл Австрії на національні адміністраційні одиниці (кантони), в котрих кождий нарід почував би себе незалежним від другого і був господарем у себе. Але ледви чи в Австрії може прийти до сього. Аджеж зі своїх привілеїв не хочуть уступити нї Нїмцї, нї Поляки. Поляки (всї!) не тільки не згодять ся на подїл Галичини на польську й українську частину, але хотять, коли не прилучити цїлу Галичину до будучої незалежної Польщі, то бодай ще більше укріпити своє панованє в цїлій Галичинї, ще більше затягнути петлю на шиї українського народу, через здїйснене відокремлене Галичини, заповіджене актом Франц Йосифа І. з 5. падолиста 1916 р.

Чи рішить ся австрійський новий монарх і його правительство пробоєм пійти проти Нїмців і Поляків?

Розумієть ся, що нї!

Але австрійське правительство мусить якось латати кінцї та мусить показувати заграницї, що Австрія — се країна національних свобід, що вона спосібна до житя.

Все те треба мати на увазї, коли хочемо глибше зрозуміти бажане реформ монарха і його уряду.

Належить признати, що Зайдлер уживав всїх можливих заходів і зусиль, щоби підготовити ґрунт для нового кабінету, парляментарного, в який би входили члени головних полїтичних партій в австрійськім парляментї і головних народів Австрії, не виключаючи Українців.

Всї його заходи розбились. Жива дїйсність австрійська з її мілїтарною диктатурою, усуненєм горожанських свобід, душенєм народів, особливо таких неблагодійних, як Чехи і Українцї, противорічить парляментаризації кабінету. Ніяка демократична партія не може брати відповідальности за те все, що в Австрії дїялось і дїєть ся. Так отже відмовились від участи в новім міністерстві соціял-демократи, хоч австрійське правительство дуже й дуже хотїлоб мати у себе їх представника. Щож до поодиноких народів, то найострійше проти участи в новім кабінетї поставили ся Чехи.

Коли всї заходи Зайдлера в справі сформованя парляментарного кабінету міністрів не мали найменьшого успіху, цїсар Карло І. на власну руку зробив пробу сформованя кабінету реформи. Він покликав до сього своїх урядників, шефів міністерств, а також вперше бажав заспокоїти такі народи, котрі доси в коронній Радї не мали своїх представників. Розуміємо тут покликане до нового кабінету першого Українця і першого Словінця.

Склад нового кабінету такий:

Др. Зайдлер — президент і внутрішні справи; **др. Цьвіклїньский,** дотеперішний управитель міністерства просьвіти, — міністер просьвіти; **др. Карло Банґанс,** дотеперішний управитель міністерства зелїзниць, — міністер зелїзниць; **Гуґон Шауер,** дотеперішний управитель міністерства справедливости, — міністер справедливости; **Еміль Гоман,** дот. управитель міністерства публичних робіт, — міністер публичних робіт; **др. Фердинанд Віммер,** дот. управитель міністерства скарбу, — міністер скарбу; **Карло Чапп,** дот. управитель міністерства краєвої оборони, — міністер краєвої оборони; проф. віденського університету **др. Фрідріх бар. Візер** — міністер торговлї; властитель більшої посїлости тайний радник **Ернест ґр. Сільва-Тарука** міністер рільництва; дот. управитель міністерства торговлї **др. Віктор Махая,** — міністер суспільної опіки; проф. університету, радник двора, **др. Іван Горбачевський,** міністер народного здоровля; секційний шеф **др. Іван Жольґер,** — міністер; секційний шеф **др. Юліян Твардовский,** — міністер без теки (Галичина).

Як читач бачить, у новім кабінетї засїдають майже самі урядники, управителї міністерств і секційні шефи. Сей кабінет має бути сталим, дефінїтивним і має сповнити широку свою програму в области господарства, потреб війни, нового устрою і т. п. Кабінет принято на загал в Австрії досить прихильно з виїмком Чехів, котрі в нїм не мають свого національного представника. Поляки мають у нїм двох.

Вперше входить в сей кабінет Українець. Проф. др. Іван Горбачевський — се спеціялїст по гіґієнї, проф. чеського університету в Празї, член палати панів, загально шанована Українцями людина.

Сам факт його іменованя сьвідчить, що корона рахуєть ся з Українцями, особливо в теперішній хвилї. Можливо, що покликане Українця до кабінету заряджено теж і під впливом подій на російській Українї. Австрія може й хотїла показати Росії: поглянЬте, у нас перший міністер Українець! Безперечно, покликане Українця до коронної Ради — факт не без значіня для Українців. Проф. Горбачевський, горячий український патріот. Він буде берегти українські інтереси в новім кабінетї. Поляки певно не привитали його іменованя. Але не треба значіня сього прибільшати. Значіне іменованя українського буржуазного демократа міністром паралїжує цїлком факт збереженя інституції Поляка-міністра для Галичини в новім кабінетї (ґр. Твардовский). Збережене міністра Поляка для Галичини означає нїчого більше як продовжуване далї польської системи пановання в Галичинї. Ся система має цїлу історію. **Ся система в часї війни кличе о пімсту до неба над польськими опришками в східній Галичинї і в мундурі галицького намісника, його старостів і урядників.** Ся система вiджила назад майже вповнї у відбитій від Росії частинї східної Галичини. Хмарою повернули назад польські старости в східно-галицькі повіти. Знову підняла голову польсько-жидівська кліка по містах і місточках, а хрунї по селах. Дійшло до того, що староста Трембалович забороняє підчиненим собі українським громадам урядувати по українськи. Одним словом, в країну, котра від часів революції в Росії під ґубернатором **Дорошенком** тїшила ся великими свободами, а Українцї його управою були дуже вдоволені, повертає назад польська самоволя і насильство, на які австрійське правительство замикає очи. Мало того. Покликане Твардовского, загорілого польського шовініста, на міністра Галичини се нїщо инше, як тільки бажане продовжуваня того огидного й проклятого польського режіму в Галичинї, який панував до війни і в часї війни.

Чи се має бути шлях до перебудови Австрії на засаді національної автономії? Чи цїсар і його правительство думають, що „дарунком" українського міністра зможуть вони зацитькати український нарід, коли на його спинї гуляє зґрая всїляких польських опришків і павуків?

Бажатиб тільки, щоб українське парляментарне представництво в сей важний момент для долї українського народу більше прислухалось до голосу народних українських мас, що стогнуть в польськім ярмі, не збаранїло, а з мужеством заняло таке становище до нового кабінету, яке приказує йому заняти все положене українського народу в Австрії.

5. IX. 1917. **В. Левинський.**

В РОСІЇ.

(Продовжене зі сторони 1-шої).

Суперечні вісти щодо побіди Керенського і большевиків.

Большевики доносять про побіду над Керенським.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 13. падолиста. — Вісти зовсім суперечні щодо положеня в Петрограді і околиці одержано нині бездротним телеграфом з Петрограду від провідників большевиків і каблєм зі Стокгольму і Копенгаґен.

Сі вісти не дають певности, чи армія Керенського віднесла побіду, чи потерпіла тяжку невдачу від большевиків.

Після телеграми большевиків війска, вірні правительству, під командою Керенського і ген. Корнілова находять ся в утечі і большевики видали приказ арештувати Керенського.

Донесеня зі столиць Скандинавії подають знова вістку, що большевики зістали побиті та що Корнілов і його війска війшли до Петрограду.

Правдоподібно телеграми, вислані бездротним телеграфом є пізнійші, і тому треба припускати, що війска большевиків доси контролюють місто. Сі вісти наспіли нині в полудне; опісля не одержано доси жадних инших вістий.

Вістка про побіду большевиків містить ся у формі маніфестів.

Зміст першої проклямації звучить:

„Вчера по великій битві коло Царського Села революційна армія зовсім побила протиреволюційні війска Керенського і Корнілова.

„В імени революційного правительства я видав приказ виступити проти всіх ворогів революції, демократії і перевести всі зарядженя, конечні до зловленя Керенського. Я забороняю отсим всякі подібні виступи, які грозять небезпекою здобуткам революції і побіді революційної армії.

„Муравієв
„гол. комендант військ проти Керенського".

Друга проклямація, видана 12. падолиста в ночи, звучить:

„Заходи Керенського, щоби звернути протиреволюційні війска на Петроград, столицю революції, одержали рішучу відповідь. Керенський уступає і наші війска розпочали наступ. Жовніри, моряки і робітники в Петрограді знають і будуть знати, як боронити з оружєм в руках свою волю і власть демократії.

„Буржуазія робила заходи, щоби віддiлити армію від революції. Керенський робив зусиля, щоби зломити її при помочи козацтва. Оба зусиля не вдали ся. Робітники і селяни, розуміючи велику вагу демократії, станули в рядах своєї армії і загартували свою волю. Цілий край побачить, що власть салдатських і робітничих депутатів не є пустою фразою, але незбитим доказом переваги робітників, жовнірів і селян.

„Опір супроти Керенського, се опір проти земельних дідичів, проти буржуазії і Корнілова. Опір супроти Керенського є таком ствердженєм права народу до мира, вільного житя, землі, хліба і власти.

„Пулковські війска потвердили своєю хоробростию справу революції робітників і селян. Нема повороту до минувшини. Мусимо дальше бороти ся, поборювати перешкоди і жертвувати себе, але дорога стоїть тепер отвором і побіда є певна.

„Революційна Росія і власть салд. і роб. депутатів має право гордити ся пулковськими жовнірами, які звели боротьбу під командою полковника Вальдена.

„Пригадуймо собі по вічні часи і почитаймо память героїв, жовнірів і офіцирів—революціонерів — які позістали вірні свому народови.

„Нехай довго жиє революційна, демократична і соціялістична Росія!

„Троцький,
„в імени народних комісарів".

Поголоска про побіду війск Керенського.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

СТОКГОЛЬМ, 13. падолиста. — **Ген. Корнілов війшов до Петрограду, де вся залога з пімком моряків перейшла на його сторону**, — доносить телєграма до „Соціяль Демократен" під датою з понеділка.

На Невськім проспекті прийшло до кровавої битви, доносить телеграма, і большевикам не вдало ся навіть робітничої части міста задержати у своїх руках.

Заграничні амбасадори, як доносять, стоять в порозуміню з ген. Корніловом.

Міжсоюзний військовий комітет.

"РИМ, 8. падолиста. — **На конференції англійських, французьских і італійських представників рішено утворити постійний військовий комітет.**

В склад комітету входять: **ген. Фош,** шеф штабу французького міністерства війни; **ген. Вілсон,** член англійського ген. штабу, і **ген. Кадорна.**

У військових кругах викликало рішенє аліянтів в справі утвореня постійного військового комітету велике вдоволенє. Се вважають за знак, що аліянти прийшли до переконаня про конечність як найтіснійшого співділаня на цілім західнім фронті у політичнім і військовім веденю війни.

Ген. Френч перестерігає Англію перед нападом Німців.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 7. падолиста. — Полевий маршалок Френч, командант домашної армії, заявив нині у своїй промові, що Англія мусить бути все і всюди приготована. Він заявив:

„Ми всі знаємо, що найблизшою несподіванкою може бути напад на наш край. Тому будьте приготовані на все".

Англія і Франція мали робити Австрії предложеня в справі окремого мира.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

АМСТЕРДАМ, 13. падолиста. — Після донесеня часописи „Кельнер Фольксцайтунг" австрійський цісар Карло, говорячи про союз Австрії з Німеччиною, заявив, що центральні держави були тому всилі ударемнювати через 39 місяців війни оружні зусиля сьвіта, бо були зєдинені.

„Богато разів підчас війни, — заявив він — французскі і англійські політики предкладали Австрії красні відшкодованя за те, коли би вона заключила окремий мир".

Цісар заявив, що сі зусиля мали безпечено значний вплив на деякі народности і політичні партії в Австро-Угорщині. Але, додав він, дім Габсбургів і Гогенцолернів зістали ще більше зєдинені, а наступ у венецькій провінції дає добру науку, якою повинна бути мирова політика.

Американська Федерація Праці.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Тепер саме у Бофало, Н. Й., відбуває ся конференція Американської Федерації Праці. Головнійші ухвали, які вже перейшли на конвенції, є ось...

Становище Федерації супроти мира.

Американська Федерація Праці заявила, що сьвітовий мир повинен бути заключений на отсих условях:

1. Злука всіх вільних народів сьвіта у спільний союз для правдивої і практичної кооперації, щоби забезпечити справедливість і тимсамим мирові відносини між народами.

2. Правительства черпають свою дійсну власть за дозволом народу, яким управляють.

3. Не заводити політичних або економічних ограничень в користь одних народів, а на шкоду і невигоду других народів.

4. Ніяких відшкодовань або відкупів, основаних на мстивих намірах або на умисній жажді покоїдити, але противно — заподіяну кривду направити.

5. Признане прав малим народам і признане принципу: „Ніодин нарід не може бути силою споневолений підлягати тому правительству, під властию котрого він не бажає жити".

6. Не заводити ніяких територіяльних змін, крім таких, які причинять ся для добра інтересованих народів і для сьвітового мира.

Становище Федерації в робітничих справах.

Для добра всіх держав і народів Американська Федерація Праці жадає, щоби в обсягу праці держава по війні пристосовила ся до слідуючих принципів:

1. Щоби в міжнародній торговлі не перевозити кораблями ані не доставляти артикулів і товарів тої продукції, де працюють або допущені до праці діти понизше 16 літ житя.

2. В основу промислу і торговлі повинно ся приняти систему 8-годинного дня праці.

3. Мимовільне рабство не повинно істнувати, хиба яко кара за тяжкий злочин, коли інтересована особа буде справедливо засуджена.

4. Основувати суд з лави присяжних.

* * *

Американська Федерація Праці складає ся із 845 юнїй, в яких є 58.416 членів. Фінансовий оборот організації виносить річно $412.047.76, з чого чистого доходу остало ся $141.467.84. Фонд для оборони організації виносить $133.634.64. Американська Федерація Праці є одинайцятою з ряду організацією між 111 народними і міжнародними юніями.

Наші в Росії.

Наших селян занесло далеко, на Волгу, в саратовську губернію...

— Откуда ви? — питають Росіяни.

— Зоткуда? З валинської губернії — підробляють ся наші під московську мову... Гадають про себе: ото вже побудемо тут з місяць, то звикнемо; хиба не такий саме нарід?...

Та де там... за місяць сумно стало... Твердий нарід „кацапи"! Не наламаєш його по нашому хоч слово сказати.

А наших селян не богато — всього двайцять родин, якихнебудь, та й то далеко одна від другої.

Посходили ся ото раз дівчата наші, це з осени перед пилипівкою, заспівали своїх пісень...

Прихилю ся я до дуба,
А дубонько то й не татонько.
Шумить, гуде, гиляя ломить,
А до мене не заговорить...

„Сьміють ся „кацапські" „парні" й „девушки" і давай наші дівчата по їхньому вчити ся.

Распустила Маша ленти,
А за ньою все студенти...
Або: Ми на лодочке сідєлі,
А под лодочкой вода...

Трохи по трохи переймали богато.

Староста Міхалко бороду навіть запустив таку широку, як лопата.

Жалкують ся: Зроду бороди не носив, колиж сам один між бородаями... Насьміхають ся, мусиш носити.

Баби всю зиму вовну прядуть для „кацапок".

Богатирі сі кацапи, всього в них доволі. Хліба житнього-глевтяка не знають — все білий печуть.

Тільки не злюбили наші баби кацапів... — Твердий нарід, як дуб; нічого по нашому не втне... Ми вже трохи позвикали до них, а вони ніяк по нашому...

Отож приходжу я до „кацапа" в клітку, купила того-сього, ще скелко до лямпи мені треба.

Питаю ся — дайте мені скелко!

— Что сколька? — Сказал уже: рупь трідцать...

— Змилуйте ся, кажу — за скелко рубля брати...

— Нічаво не пойму, да ведь уж одпустіл тібе, ступай з Богом — сердить ся „кацапура".

А там вони такі, як що не по його, за раз він з клітки вигание. На силу Божу догадав ся, чого я хочу, коли йому пальцем показала на скелко.

От такі то ті „кацапи"...

Казали нам: один нарід з нами. Де там! у нас Поліщуки й то близші нам, як „кацапи".

А сі у полі робити не вміють, сьвятої неділі не знають. Отож цілий тиждень нігою не ступить, а в неділю рано уже пере.

Земля там, кобн нам такої хоч трохи, а вони не обробляють її, тільки й но паскудять... Гній у них у кручі та на дороги вивозить.

Коли вже почули люди, що можна на Волинь вернути ся, рушили відтам.

Каже бабуся: „Вірте мені, ще перед Києвом, як побачила старого, обдертого жида, аж сплакала... Хоч він і жид, а тут, межи нами, живе так, як свій... Ну, ті-ж кацапи — зовсім чужі. Часом кацап і знайоме слово закине, та якось перекрутить так, що й не впізнаєш. Колиж жид герготе, то хоч зовсім не розберу, а проте по мигах догадаю ся, що він думає".

Коли наші селяни їхали туди Малоросейцями, Волинцями — то повернули ся відти Українцями. Й хоч часом не вміють себе так назвати, але душею відчувають се... Й ні скілки не покацапились там; хиба яка Наталка стала прозивати ся Натальою, а Явдоха — Дунею...

А староста, їдучи сюди, так і бороду виголив. Досить, каже, з мене кацапщини!

М. Г.

„Громадянин".

Оптимізм є щось красне, але чоловік, який запалює останній сірник, не може свистати.

Шляхотний чоловік вимагає всього від себе; звичайний, чоловік вимагає всього від других.

Щоби сповнити велику службу, треба жити і ніколи не вмирати.

Поклик до Українців римсько-католицької віри.

Є в українськім народі ще такі люди, які свою національну приналежність оцінюють після віроісповіданя. Коли він римо-католик, то каже, що він вже є Поляком. Ся власне обява вкорінила ся деяким в голову і точить українське серце. Не здає собі чоловік справи, що віроісповіданє може бути ріжне: православне, грецько-католицьке, римсько-католицьке і т. и., але національність остасть ся все одна і тасама — українська.

Над сею справою застановили ся наші земляки на Україні зорґанізували в Київі „Товариство Українців-католиків". Цілию згаданого товариства є поясняти людям, особливо католикам, які живуть на Україні, що католицьке віроісповіданє не дає ще нікому права звати себе Поляком, а православне віроісповіданє не дає ще права звати себе Москалем.

На сю тему в житомирськім „Горожанині" (ч. 3-4, з 20. липня 1917) читаємо поклик Ради „Товариства Українців-католиків", звернений до Українців римсько-католицької віри:

Стали ся на нашій Україні такі події. — читаємо у згаданім поклику — яких наша поневолена земля ждала сотні літ. Засьвітило сонце волі і прокидасть ся нарід до вільного житя, відібраного нам завойовниками. Але сусіди наші, котрі звикли дивити ся на Україну, як на смачний кусень, яким вони годували ся стільки часу, не легко відмовляють ся від нього і вживають усяких заходів, аби вдержати в цупких руках наш нарід, або хоч його частинку, щоби хоч за щонебудь зачепити ся на Україні.

І от з одного боку Росіяни (Москалі) хочуть доказати, що нема ніякої України, лише Мала-Росія, і роблять всякі заходи, щоби пошкодити нам вирвати ся на волю, а з другого боку польські імперіялісти кинули ся на нас, аби по змозі нас спольщити та посіяти поміж нами, Українцями, ворожнечу на релиґійнім ґрунті.

Вони кинулі ся на Українців католицької віри.

Відомо, що на Україні живуть люди з діда-прадіда Українці, хоч і не у всїх їх однакова віра. Більшість Українців православні, але є богато сектантів, баптистів, мальованців та инших, — є також, особливо на Волині та на Поділю, чимало католиків. Віра неоднакова, але кров і душа однакові — українські і Україна всім нам однакова матїр.

Польські аґітатори, а також деякі ксьондзи, намагають ся одурити наш нарід і вмовити в нього, що католицька віра є польською вірою і всї католики є Поляками. Се неправда. Католицької віри є найбільше Італійців, Французів, богато Німців та инших народів, а чиж вони Поляки? Католицької віри є й Українці, але вони рідні дїти сеї землї, а не зайди, не чужинці, як того хочуть польські шовіністи.

Лихе діло почали сї Поляки поміж нами, щоби лекше панувати над нами. До сього ми не повинні допустити.

Вони хочуть нас примусити силою забути свою рідну мову, відцурати ся рідної нашої неньки-України, стати чужими на своїй землї.

Вони нещиро кажуть нам, що наша віра є польська віра; вони примушують нас молити ся по польськи, сповідати ся по польськи; вони нам ставлять польські школи, куди примушують наших дїтий ходити і вчити ся непотрібної на Україні мови, де нашим дїтям будуть забивати баки. Сього не буде ніколи!

Ми заложили товариство Українців-католиків, яке має за ціль не допускати сеї шкідливої роботи і поясняти обдуреним польськими зайдами, що католицька віра не є ніякою польською вірою, а є вірою кождого, хто католик; що Українці-католики не є чужими зайдами на своїй землї через те, що вони не є православної віри.

Братя і сестри Українці-католики!

Ми кличемо вас не піддавати ся брехливим намовам таких польських ксьондзів та инших нещирих людий, які вас дурять, що ви не є Українці.

Памятайте, що не ми для ксьондза, але ксьондз для нас.

Вимагайте від свого ксьондза, щоби він говорив до вас проповіди вашою українською мовою і розмовляв з вами також по українськи.

Не йдіть до польської школи, а домагайте ся, щоби для вас заводили школи українські.

Коли вас ксьондз не слухати-ме, посилайте домаганя до епископа в Житомирі, щоби його скинено, а наставлено такого, що знає нашу мову.

Сповіщайте також про те нас, „Товариство Українців-католиків", а ми зі свого боку допоможемо вам.

Читайте книжки та ґазети на своїй українській мові; учіть дїтий по свому.

Памятайте, що нашою материю є не чужа Польща, а рідна наша Україна, і тут жити, тут і вмирати хочем.

Памятайте, що ми не зайди на нашій землї, а родимі її сини, і нас ніхто не мати-ме права виселяти в Польщу на чужі землї, доки ми не відречемо ся нашої матери-України, доки ми зістанемо ся Українцями.

Памятайте, що ті, котрі тепер вам так солодко співають, повертаючи вас на польське, се вороги нашого народу; се ті, що досі жили нашим потом та кровю і далї ними хочуть годуватись.

Женїть їх геть!

Нехай ідуть до Польщі! Їм нема діла до нашої землї і до нашого народу.

Геть, дурисьвіте!

Нам не треба зайдів-опікунів.

Досить вже нами опікували ся, досить держали нас в неволи!

Нехай живе вільна Україна!

ПОЛЬСЬКА ДВОЛИЧНІСТЬ.

(Надіслана стаття).

Побачивши у змагаючій ся силї Українців грізну небезпеку для своїх заборчих плянів; побачивши, як на наших очах встає до вільного житя могуча Україна — Поляки з подвоєними силами починають обкидати Українців своїм польсько-шляхотським болотом, хотячи тим способом здискредитувати український визвольний рух перед своїми і перед чужинцями. Не маючи однак у своїх руках ніякого позитивного закиду проти Українців, Поляки отвирають свою історичну губу і трублять на цілий сьвіт, що Українці мають до Австрії і до Німеччини симпатії.

Між угорськими і галицькими Українцями в Злучених Державах вже від довшого часу панує незгода в церковній політиці. Сю політику церковщини підхопив мілвокеський „Куриєр Польскі" і в числі 298-мім (з 28. жовтня) передруковує довжезну статю з „Американского Русского Вѣстника", в якій власне говорить ся про ту церковну незгоду між угорськими і галицькими Українцями.

Нас ніщо не обходило би вмішанє „Куриєра Польского" до тої церковної політики угорських Українців, до якої навіть ніяка українська часопись не хоче мішати ся, коли би не отсї слова „Куриєра", звернені в сторону галицьких Українців, яко части великої української нації:

Для лїпшого поясненя того непорозуміня між Русинами — пише „Куриєр Польскі" — мусимо додати слїдуючі подробиці:

Угорські Русини говорять дещо відмінкою мовою від Русинів галицьких, чи — як часть їх себе прозвала — „Українців". В письмі угорські Русини послугують ся латинським альфабетом, а галицькі Русини зложеною Австрійцями кирилицкою. Щодо політичних поглядів то більшість галицьких Русинів, яка належала до табору Українців, симпатизувала все і симпатизує ще доси з Австрійцями і Німцями, підносячи з гордостию, що вони є „Тирольцями Сходу", що означає, що є так вірні і віддані пануючому домови Габсбурґів і Австрії, як Тирольці, то є мешканці західної австрійської провінції: Тиролю, яка від віків належить до дому Габсбурґів.

Се стара пісня, панове Поляки, і великого враженя нею не викличете. Колишні австрійські „Тирольці Сходу" не є вже нині ними; їх місце заняли тепер тісамі елементи, які в 1848-мім році піднесли були бунт проти Австрії, отже Поляки. В Українців нема тої дволичности, яка вкорінила ся між Поляками. Українські посли в австрійськім парляменті голосували всї проти першого і другого австрійського буджету в 1917 році. Тимчасом Поляки голосували за буджетом...

Український леґіон зорґанізовано в Австрії лише тому, щоби перед сьвітом заманіфестувати свій протест проти насильств царської Росії. Та коли в Росії вибухла революція і українські добровольці в Австрії побачили перед собою українські і революційно-російські прапори, тоді вони всї почесно перейшли на російську сторону, бо проти революції їм воювати ніяк.

А чи поступили так Поляки? Поляки в Росії і Франції держать свій леґіон проти Німеччини, а в Австрії держать леґіон проти Росії!!!

Телєграма з Ціріху, датована 29. жовтня, доносить про сьвіжий доказ дволичности польської політики. У Відни відбула ся велика мирова демонстрація, в якій роблено горячу овацію цїсареви й армії. Чехи не брали участи в сїй овації. Телєграма, між иншим доносить:

Звіт здіяльности в парляменті (австрійськім) додає, що німецькі і польські посли встали з місць та славили цїсаря і армію, висловлюючи тим мовчки своє невдоволенє, що Чехи не взяли участи в демонстрації.

Стільки говорить телєграма і всякі коментарі до неї вже злишні.

Незаперечним фактом є, що Поляки все йдуть на услуги Австрії, коли вона лише приобіцяє їм панованє над українським народом у східній Галичині. За той спорний кусник української землї Поляки продали би Австрії навіть рідну матїр.

Але східна Галичина, Холмщина і Полїсє не вийдуть Полякам на пожиток!...

Сьвідомий.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ. У. Н. С.

Сим повідомляєсь Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1918 для членів Українського Народного Союза вже розпочалась і що в останних днях вислано на адреси ПП. Секретарів посилки календарів для слїдуючих відділів:

Дня 6-го і 9-го падолиста вислано через „парсел-пост": Від.: 5, 22, 6, 19, 37, 11, 14, 30, 13, 26, 24, 8, 23, 31, 40, 21, 16, 44, 41, 62, 61, 43, 64, 51, 52, 55, 66, 57, 95, 98, 97, 84, 92, 83, 58, 82, 69, 73, 110, 90, 85, 71, 59. Дня 12. падолиста вислано: 150, 145, 140, 135, 162, 54, 148, 138, 137, 180, 174, 124, 191, 181, 114, 116, 113, 195, 117, 198, 118, 123.

Дня 8-го падолиста вислано через Адамс Експрес Ко., Від.: 1, 7, 36, 9, 3, 33, 32, 27, 17, 18, 28, 29, 63, 45, 42, 47, 48, 56, 67, 81, 76, 78, 53, 94, 96, 99, 68, 101, 77, 75, 80, 86, 93, 100, 60, 50.

Дня 10-го падолиста вислано через Америкен Експрес Ко., Від.: 39, 15, 12, 34, 38, 65, 91, 88, 79, 72, 87, 108.

Присїм пригадує ся ПП. Секретарям дотичних відділів, що вислані на їх адреси календарі є призначені для всїх членів, котрі заплатили місячні вкладки до У. Н. Союза за місяць жовтень.

Просить ся ПП. Секретарів дотичних відділів, щоби одержані календарі роздали членам на найблизшім мітинґу, а на случай неодержаня висланої на їх адресу посилки, зголосились до дотичних урядників почтових і експресових, а колиб сказалось, що посилка затратила ся, належить про се сейчас повідомити уряд У. Н. Союза.

Гол. Уряд У. Н. Союза.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

ЗАПРОШЕНЄ.

Братство св. Володимира, від. 105 У. Н. С. в Найстави
— запрошує —
всїх Українців з Філядельфії і околиці на

ВЕЛИЧАВЕ СЬВЯТО

З НАГОДИ 10-ЛІТНОГО ЮВИЛЕЮ СВОГО ЗАЛОЖЕНЯ,
яке відбуде ся
В PULASKI HALL,
Hunting Park i Germantown Ave., Philadelphia, Pa.
В СУБОТУ, ДНЯ 17. ПАДОЛИСТА 1917 Р.

ПРОГРАМА:

1. а) Вступне слово (Привіт Братств і Товариств) .... М. Куриляк
   б) Похід при звуках Банди Української Громади.
2. „Далека Ти а близька нам", гимн американських Українців .... Хор Лисенка
3. Коротка історія заложеня Братства, реферат .... Р. Слободян
4. Вязанка українських пісень .... Хор Лисенка
5. „В честь ювилею" віддеклямує автор .... Д. Штогрин
6. Відспіванє українського і американського гимну.

Диріґент хору п. А. Ґела. Банда під проводом п. В. Січки.

ОПІСЛЯ ЗАБАВА І ТАНЦІ.

Початок о годині 7-мій вечер.

ВСТУП ДЛЯ МУЩИН 25 Ц., ДЛЯ ЖЕНЩИН 15 Ц.

Родимці! Зважівши, що се перше сего рода сьвято в Найставн, на яке запрошено всї Братства і Товариства, сподїємо ся, що Вп. Родимці прибудуть як найчисленнїйше, а тимсамим причинять ся до звеличаня нашого сьвята. — КОМІТЕТ. 135-36

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї ґазети, то се не повинно знеохочувати [illegible] Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще [illegible]. Спільна праця всїх людий доброї волї мусить [illegible] увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

„Очистіть армію від чужинців" — зарядив ґенерал Кравдер.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

У відповідь на запит нюджерського ґовернора, чи піддані держав, які є союзниками Німеччини, мають бути увільнені від військової служби, ґенерал Кравдер відповів телеграфічно:

„В кождім случаю як найскорше очистіть військові лісти з чужинців, які є підданими союзників нашого ворога (Німеччини). Се розпорядженє увільнить від військової служби Австрійців, Болгарів, Мадярів і Турків.

Арештоване промислових робітників сьвіта.

На приказ федеральних властий арештовано майже 200 делеґатів „Промислових Робітників Сьвіта", які відбували конвенцію в Омага, Небраска. На конвенції були делеґати зі стейтів: Мізурі, Ілїнойс, Айова, Канзас і Небраска.

Українець радним міста.

Клівлендський „Робітник" доносить, що при виборах 6. падолиста до міської ради в Гамонд, Інд., вибрано одного Українця, Семка Скорика, який одержав найбільше число голосів з усіх кандидатів. С. Скорик належить до 57-го відділу Української Федерації Соціялістичної Партії в Америці.

Охорона нюйорських вод.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Новий ряд огнів і инших случаїв примушує нюйорські власти в найблизшій будучности завести строгі обмеженя в полосі нюйорських вод. Власти пропонують завести сторожу з 5.000 жовнірів, а також, аби кождий Американець, приятельські чужинці, ворожі чужинці і взагалі всі, щеби мали пашпорти, коли хочуть переїздити або переходити забороненою полосою.

Зелізничі компанії жадають підвишки ціни їзди.

Зелізничі компанії з цілої держави мають предложити бюрови міжстейтової промислової комісії у Вашінґтоні домаганє о підвишку ціни їзди для пасажирів. Зелізничі компанії в Новій Англії вже зажадали, аби комісія позволила їм підвисшити пасажирам цїну їзди з $2\frac{1}{4}$ на $2\frac{1}{2}$ цента за милю.

Правдоподібно такесаме жаданє предложать і инші зелізничі компанії.

Американсько-японський договір в справі Хін.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Американский міністер заграничних справ, Роберт Ленсінґ, заключив договір з японським спеціяльним послом, віцеґрафом Ішії, в справі їх спільної політики в Хінах. Злучені Держави признали Японії, що вона має в Хінах свої спеціяльні інтереси, які мусить берегти.

Патріотизм Поляка.

До канцелярії польського комітету підпомоги жертвам війни, у Ню Йорку, прийшов Поляк Сікора, робітник з Вілмінґтон, Дел., і заявив секретареви, що він хоче зложити свою жертву в сумі 250 долярів, які він заощадив собі протягом чотирох літ. Рівночасно заявив, що він вписав ся вже до польської армії, яка має йти воювати до Франції проти Німеччини. Він заявив також, що коли він згине, то не буде потребувати гроший, а коли вийде живий, то ще стане йому на стільки сили, аби заробити собі на житє.

Коли секретар просив його, щоби лишив собі якусь суму гроший бодай на папіроски, то Сікора відповів: „Я не курю, а впрочім, чи ви думаєте, що я буду солодити собі житє, підчас коли в Польщі гинуть люди?"

Ціна дрібної продажи угля в Шікаґо усталена.

Іллінойський адміністратор опалу устaлив максимальну ціну дрібної продажи угля в Шікаґо. Тона твердого угля коштує $9.95; тона мягкого — $7.07. Усталена тарифа війшла в житє в неділю (11. падолиста).

Плятформа нового майора Ню Йорку.

Репортер нюйорського „Івнінґ Ворлд-а" відвідав нововибраного майора Ню Йорку, Джана Ф. Гайлена, в його мешканю під ч. 959 Бошвік евеню, Бруклин, Н. Й. Репортер згаданої часописи змальовує свої вражіня, ще заки він вступив до мешканя Гайлена і каже не дивувати ся, що його вибрано майором. „Він — каже репортер — є божком у своїх сусідів. Ще тепер у вікнах майже всіх сусідних домів видніють його портрети".

На початку розмови Гайлен заявив, що не буде ніде вибирати ся з дотеперішного мешканя, бо там він мешкає вже від 1905 року, там він з родиною перебув не одну годину щастя і не одну годину смутку. „Говорили деякі ще перед виборами, — казав Гайлен — що коли я вийду майором, то переберу ся до якогось порядніїшого дому. Але — Ріверсайд (найкрасша частина дільниці Манґатан в Ню Йорку) не для нас; ми останемо ся тут, де мешкали досі".

Репортер поспитав Гайлена, як він думає знизити ціну житєвих средств.

„Се є цікаве питанє — говорив Гайлен — і я вдоволений, що ви питаєте про се. Я не мав ще достаточно часу обдумати всі способи, тому можу скаэати що головнійше: на перший крок я зреформую систему імпортованя товарів з пристани. В теперішнім часі ціла ся система є в руках людий, які люблять гроші. Сі люди, коли не хочуть, то не виладовують товарів з пристаний, хоч би вони там мали й зігнити; на сім терплять фармери. Я не знаю, чому властиво до сеї справи не заберєть ся федеральне правительство. Я не знаю, чому правительство не помагає Ню Йоркови і його мешканцям. Але я постараю ся змінити цїлу отсю систему.

„Від нині мусять всі знати, що я є майором для всїх людий. Я є одним із звичайних людий. Вони мене вибрали. Люди з моєї кляси дали менї всьо, що я колинебудь мав у сьвіті. Я репрезентую тих людий і їх інтереси будуть все моїми інтересами.

„Я маю бути (від 1-го січня 1918 р.) майором Ню Йорку. Я бажаю працювати разом з тими, які працювали для мене, а також з тими, які завзято мене поборювали, коли лише вони покажуть, що інтереси міста Ню Йорку лежать їм на серци".

Траґедія роману.

Характеристична подія лучила ся минувшого понеділка (12. падолиста) рано в мешканю Германа Обстбавма, під ч. 105 Ст. Маркс Плейс, Ню Йорк, Н. Й. Жінка Германа, Іта, обілляла свому чоловікови карболем твар, а відтак сама напила ся карболю. Облитий карболем чоловік вилетів на улицю і почав кричати: „фаєр! фаєр! фаєр!" Перестрашені люди повиходили з домів і почали дивити ся, де є огонь. Та огню не було. Германови здавало ся, що його твар горить. Заалярмовано полїцію, яка забрала Германа до найблизшої аптики.

Тимчасом Іта, жінка Германа, вилетіла з мешканя, з шаленою скоростию перебігла улицю і побігла сходами на дах 5-поверхового дому під ч. 122 Ст. Маркс Плейс. За нею побігла сторожиха того дому і здержала її від самовбийчого наміру. Вітак Іта появила ся знова на улици і з дикою скоростию почала втікати по пивницях домів, а за нею пустили ся полісмени. Зловили її і забрали до шпиталю, де вона на другий день умерла.

А в аптиці обмито і обандажовано твар Германови. Його привели два полісмени до мешканя і покликали лікаря. Лікар ствердив, що ліве око Германа вже страчене раз на все, а праве страшно загрожене. Вечером Германа забрано також до шпиталю.

Історія сеї траґедії представляєть ся так:

Десь минувшого року Герман стрінув ся з одним своїм знакомим, який мав ювілерський склад. Зговоривши ся про інтерес, той знакомий почав жалувати ся Германови, що „якась баба причепила ся до нього, вже вибрала від нього пару десяток, а тепер приходить і все щось візьме із склепу; чи то золотий перстень, чи кульчики, чи що иншого".

Сей знакомий не знав, що ся женщина, се якраз жінка Германа; Герман також не знав, що женщиною, про яку йому оповідав знакомий, є його жінка.

Почувши таку новину, Герман прийшов до дому і почав оповідати се своїй жінці. Жінка слухала, слухала, а далї не могла повздержати ся і жидівським жарґоном скричала: „Ай вай, вай, ґевалт"...

Герман перестрашив ся, але і в тійсамій хвили зорієтував ся і зрозумів о що ходить...

Відтоді в родині Германа настало пекло. Іта, яка до того часу все любила красно убирати ся, нараз всьо занедбала. Ходила по улици в подертій одежи, необмита, розхристана. Кілька разів хотіла кидати ся з даху дому на улицю, але її вратовано.

Останного дня, то є в понеділок (12. падолиста), вона зажадала, щоби Герман пійшов і убив того чоловіка, який зрадив її тайни. Але Герман відмовив ся, а тоді Іта вилляла йому карболь на твар.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Траґічна смерть українського робітника.

У Мус Джов, Саск., під колесами льокомотиви погиб Михайло Гонса (син Василя), Українець із села Котівки, гусятинського повіту в Галичині.

І. Федорович доносить до „Канадійського Русина", що покійний працював у контрактора, який перебирає на свою руку доставу угля від зелізничих компаній Ґренд Тронк і Сентрал Пасіфік. На площи сеї останної є місце, де зсипаєть ся уголь, і то саме недалеко „рингавзу", де є найбільша комунікація, бо там вїзджають і виїзджають льокомотиви. В сім місци став ся вже неодин случай калїцтва, а навіть смерти. Однак се нікому не в голові.

Михайло Гонса, працюючи в ночи з пятниці (26.) на суботу (27.) жовтня 1917), в невідомий спосіб попав під колеса льокомотиви і погиб на місци. За ним шукали ще тої ночи, але надармо. Аж в суботу рано о 6-тій годині мащиніст Бел, виїзджаючи льокомотивою, побачив коло шин тіло без голови. З голови не остало ся нічого, лише куснинки черепа та мозку. Зараз приїхала комісія. Тіло й инші останки забрано до міської трупарнї, де нікого не впускали, бо пошарпане тіло небіщика представляло страшний вид. Похорон відбув ся 30. жовтня. Похороном заняли ся знакомі земляки і шваґер небіщика.

Михайло Гонса числив 45 літ житя. В старім краю полишив жінку і пятеро дітий, які надармо будуть очікувати дорогого батька ізза океану.

„Патріотична" крадїж.

Невислїджений доси злодій закрав з читальні товариства ім. Івана Франка в Мус Джов, Саск., важнійші твори Куліша і Шашкевича та касову книжку товариства.

Самовбийчий замах „занґлійщеного Юрка" задля Німки.

Василь Грушка, Українець родом з Будзанова, Галичина, який мешкав у Мус Джов, Саскачеван, хотів поповнити самовбийство через любов.

Він працював у пивоварни в Мус Джов, Саск., і залюбив ся в німецькій дівчині, котрої батько працював у тійсамій пивоварни за паляча при кітлах. В. Грущка познакомив ся з сим Німцем і заходив навіть до його дому. Носив ріжні презенти, а німецька родина з великою радостию принимала. Василеви впала в очи струнка дівчина, дочка сього Німця, і він полюбив її; однак дівчина про се не знала, бо Василь не виявляв їй своєї любови.

Та нарешті, набравши відваги, Василь сказав до Німця, що хоче женити ся з його дочкою, на що Німець відповів, що дочки для Василя він не має, бо Василь не варт його дочки. „Коли я не варт, то я страчу ся" — сказав Василь, і так зробив. Пійшов на перший поверх в пивоварни і відти, з висоти 15 стіп, скочив на купу набитого скла, але не забив ся, лише покалїчив собі голову та руку. — Тепер він лежить у шпитали і бореть ся зі смертию.

Кажуть, що згаданий Василь був свого рода „занґлійщеним Юрком". Коли хтонебудь заговорив до нього по українськи, то він встидав ся своєї рідної мови і брусовато відповідав калїченою англійщиною: „Ай но стенд гват ю спік"...

Своїм характером він наробив собі богато ворогів у своїх, а Німець, як видно, поступив ще лїпше, бо попросту висьміяв ся із „занґлійщеного Юрка", а Юрко з глупоти приготовив собі смерть.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Британський директор поживи прибуде до Злучених Держав.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Артур Г. Лі, британський ґенеральний директор поживи, прибуде небавом до Злучених Держав і тут буде конферувати з американським контрольором поживи, Гербертом С. Гувером, і иншими урядниками відносно споживчих справ.

Хіни задумали обмежити спеціяльні зносини з Японією.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Хінське міністерство заграничних справ урядово оповістило, що хінське правительство обмежить спеціяльні відносини Японії до Хін. Се оповіщенє послїдувало наслідком договору між Злученими Державами і Японією в справі Хін. Оповіщенє хінського правительства заявляє, що договори між якимись державами не вяжуть Хін.

Ісляндія жадає власного прапора.

Нарід і парлямент Ісляндії (остров на північний захід від Анґлії; належить до Данії) зажадали від данського правительства власного прапора і більше свободи. Коли Данія відкине домаганя, то Ісляндія оголосить себе независимою.

Деклярація нового еспанського кабінету.

Новий еспанський кабінет оголосив деклярацію, що буде придержувати ся строгої невтральности супроти воюючих держав. Кабінет буде змагати до зорґанізованя нового парляменту, вибраного без впливів правительства.

Торговля Росії з другими державами.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 9, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Торговля Росії з другими державами страшно підупала. Як відомо, заграніична торговля є тоді лїпша, як держава більше вивозить, а меньше ввозить, бо се сьвідчить про богатство держави. В Росію від 13. січня до 28. серпня 1917 року ввезено товарів на 1.199,-014.000 карбованців; за тойсам час в 1916 році ввезено було товарів лише на 595,130.-000 карбованців. Особливо дуже богато ввезено до Росії товарів через европейську границю. Підчас коли від 13. січня до 28. серпня 1917 року через европейську границю вивезено з Росії товарів на 120,-428.000 карбованців, то за тойсам час і тимсамим шляхом до Росії ввезено товарів на 947,-289.000 карбованців.

Вихід милосерних сестер.

„Ґазета Гадяцького Земства" (ч. 79, з 20. серпня 1917) пише: З тих 40 тисяч милосерних сестер, що служили в „Краснім (Червонім) Хрестї", після революції покинуло службу 8 тисяч, бо служба стала для них дуже тяжка: салдати й санітари заставляють сестер мити помости й прибирати усякий бруд в лязаретних покоях.

Син італійського міністра полонений.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 14, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Італійська амбасада у Вашінґтоні одержала вістку, що ляйтнант Вінченціо Нітті, син нового італійського міністра фінансів, дістав ся до австрійського полону.

Знищеня в Арасї.

Знищеня у француськім місті Арас представляють ся дуже страшно. Перед війною в місті було 4.521 будинків, а з кінцем жовтня 1917 року остало ся лише 229. Протягом $2\frac{1}{2}$-річного слабшого або сильнійшого бомбардованя, 962 будинки цілком знищено; 1.595 знищено так, що не дасть ся направити, а 1.735 можна направити, не перебудовуючи фундаменту.

Віля лучить ся з Діяцом.

Франціско Віля, мексиканський революціонер, злучив свої війска з війсками Фелікса Діяца. Американці завели на мексиканській границі строгу сторожу.

Нагорода Нобля.

Літературну нагороду Нобля одержав новеліст Понтопідан і поет Ґелеруп; оба Данці. Понтопідан пише новелї на тлї данського житя, а Ґелеруп пише вірші на тлї релігійного містицизму, щось в роді Толстоя.

ВСЯЧИНА.

Жнива в 1917 році.

Міжнародний рільничий інститут в Римі оголосив на основі точних розслїдів і оцінки осягнений результат сьвітових жнив в 1917 році.

Теплота і дощі, які в липни панували у всіх краях західної і полудневої Европи, випали для управи рілї дуже корисно і поліпшили признаки жнив. З Анґлії, Франції, Ірляндії, Італії, Канади і Злучених Держав доносять, що озимина видала достаточні плоди. Також плоди з весняних засівів представляють ся досить добре.

Натомісць з північної Европи доходять скарги на урожай. В Данії урожай оцінюють понизше нормального стану. В Швеції, задля острої зими і сухого літа, поля дуже слабо зародили.

Лише в Швайцарії, на Україні і в европейській Росії жнива випали дуже добре. В Швайцарії головно озимина, а на Україні і в Росії весняні засіви видали обильні плоди.

Пшениця — добра в Еспанії й на Україні; середна: в Ірляндії, Швайцарії, Канаді і Злучених Державах; мірна: в Данії, Анґлії і Швеції.

Ячмінь — добрий: в Еспанії, на Україні, в Шкоції й Ірляндії; середний: в Анґлії, Італії, Швайцарії, Канаді і в Злучених Державах; мірний в Данії і Швеції.

Овес — добрий: в Еспанії, Злучених Державах і на Україні; середний: в Шкоції, Ірляндії, Італії, Швайцарії і Канаді; мірний: в Анґлії, Данії і Швеції.

Кукуруза — добра на Україні, в Еспанії, Італії і Швайцарії; середна в Злучених Державах.

Риж — добрий в Еспанії, Італії і Японії; середний в Злучених Державах.

81-літний дістає опікуна.

Ще нечуване, але правдиве. 81-літний Леонард От, богатий господар (фармер) в повіті Варрен, в стейті Ню Джерзи (в Злучених Державах), дістав опікуна. Комісія ствердила, що він є не при здоровім умі. От є жонатий і має одного сина.

І корови носять окуляри.

Фармер Чарлс Ґаґеман у Ферндейл, Н. Й. (Злучені Державй), має корову, яка ще тепер вартає 7.000 долярів. Недавно тому ся корова занедужала на очи. Ґаґеманови жаль стало її; бояв ся, щоби вона не осліпла. Він покликав одного окуліста і ветеринаря і сї по довших коровода́х винайшли для корови кольорові окуляри, аби сонце не разило її очий. Тепер корова носить окуляри і ветеринар каже, що за кілька тижнів корова цілком виздоровіє.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

С. М., Філядельфія. — Ґазети „Громадянин", яка виходить у Житомирі на Волинї, ми Вам відступити не можемо, бо се є потрібне для нашої редакції. Як би ми дістали два примірники одного числа, то тоді одно число могли би Вам відступити. Як потрудите ся коли до нашої редакції, то ми Вам позволимо переглянути всі числа „Громадянина".

И. К., Плейнс, Па. — В руках російських війск находить ся ще часть повіту брідського, цілий повіт збаражський і часть скалатського повіту, — се в Галичині. А на Буковині цілий повіт сучавський.

Українське весіле в Канаді.

Понизшу статю, яку написала пані др. Й. Боланжер (під псевдонімом „В тіни"), помістила французька часопись в Едмонтоні, Альберта, „Лє Канадієн Франс", а за нею її передрукували всі инші французькі часописи в Канаді. Під статею є примітка, що молодими „українського весіля" були Юрій Шкварок і Емілія Чичка, а шлюбний акт довершив Кир Никита Будка, епископ для українських католиків у Канаді. — Згаданий опис звучить:

Від семої години вечером перед малою українською церквою св. Йосафата товпить ся громада цікавих людий, щоби побачити молоду і гарну пару новоженців, які за кілька хвилин мають присягати собі любов і вірність на ціле житє.

Много женщин, між котрими можна було побачити і старечі лиця, є одягнені в народні строї і в ріжнобарвні хустки, які украшають їх гарні лиця, обпалені жаром альбертійського сонця.

По пів-годиннім очікуваню молода пара прибула. Він в мужеськім звичайнім чорнім сьвяточнім убраню. Вона, гарненька, в своїй біленькій шовково-сатиновій суконці і оповита легесенькою тінию вельону, заквітчаного на її гарній брунатній головці короною мірту і помаранчовими цьвітами. Її гарні карі очи, з малим глибоким виразом її дівочого невинного серця, покірно спускають ся долів, мов би зачаровані пахучими цьвітами, котрі вкривають її груди і руки.

Довгу сатинову сукню піддержують дві біленькі гарненькі 6-літні дівчатка з віночками на голові і несуть кошички, повні білих рож. Церква наповнена людьми майже по береги і прикрашена пахучими живими цьвітами. Чотири молоді панночки з красними церковними прапорами занимають місце перед тетраподом і очікують прибутя молодої пари.

Новоженці в супроводі своїх родичів поважно вступають до церкви, а за ними наче филями напливає нарід і наповняє церкву по самі береги.

Новоженці занимають місце в передній лавці. Перед одним з перших престолів клячить матір молодої; без сумніву — вона горячо молить ся і складає Всевишному вдячну жертву свого материнського серця за щастє своєї улюбленої донечки.

За хвилицу старший брат церковний роздає великі воскові сьвічки братству, а біленькі заквітчані сьвічочки роздає дівчаткам, що несуть рожі.

З сими послідними новоженці відходять до церковного притвора.

В сей час молодий епископ, у взнесеній повазі, одягнений в довгу багряну мантію, на котрій є зображені чотири євангелисти, зближаєть ся до них в супроводі двох сьвящеників. Він підходить до новоженців і, подаючи їм в руки довгий звисаючий з його шиї епітрахиль, приводить їх до великого престола.

В сій хвили даєть ся чути величавий хор. На зазив владики новоженці вступають у „Сьвятая Сьвятих" і, заявивши величне слово „маю", клякають у стіп епископа і голосно складають одно по другім супружеську присягу.

Епископ, поблагословивши перстені і давши їм їх уцілувати, вложив їх на пальці правих рук, котрі звязав епітрахилем на євангелію.

Слідують пісні і молитви, а цьвіти наповняють запахом атмосферу. Підчас сеї сьвяточної і зворушаючої церемонії епископ бере дві високі блискучі корони, прикрашені брилянтами із хрестиками на верху, і, давши новоженцям уцілувати їх, вкладає на голови молодих супруг. Кажуть, що сі вінці представляють небесні вінці, які добрі християнські супруги мають отримати в житю вічнім, коли в сім житю піддають ся волі божій, чи то в радости чи в терпінях.

По довгих молитвах сі вінці знимають, а молода пара клякає перед епископом і отримує благословенство сьвятим хрестом, котрий владика дає їм до уцілованя. Вкінци молода клякає перед владикою, який дає їй окреме благословенство будучого материнства.

І так кінчить ся величава церемонія українського весіля, підчас котрого всі люди стоять. На останку великий церковний достойник виголошує прегарну промову в українській мові, котру ціла церква слухає з великою увагою і глибокою пошаною. Відтак новоженці удають ся до захристії до підпису, а відти, вертаючись, входять поміж двома лавами до глибини зворушеного народу, на усьміхнених лицях котрого можна було бачити численні желаня для молодих. На дворі дощ конфетів і цьвітів обсипує молодих супруг, проводжаючи їх до повоза.

У весільній хаті, куди ми удали ся по вінчаню, ми є предметом горячого принятя і беремо участь в бенкеті, якого передовим дорогим гостем є Його Преосьвященство епископ канадійських Українців в товаристві трох сьвящеників тої самої народности, і д-ра Йосифа Боланжера з його супругою.

Молодий справляє нам милу несподіванку, промовляючи до нас по французьки, як також і владика зі своїми сьвящениками.

Молода, правдива красавиця, у вельоні, заквітчана цьвітами, своєю надзвичайною грацiозностию чарує нас аж до пізної години. При прощаню ми сказали щире добраніч, і з радісним серцем сей гостинний дім, осяяний радостию, опустили і покрили ся тінию ночи...

Дописи.

З TRENTON, N. J.

I.

Ану, панки, до гліду! Слухайте уважно, що тато кажуть!

Я низше підписаний Грицько Чалий, бувший дяк, ще раз дяк і ще раз дяк, редактор, співредактор, кореспондент, журналіст, чорнороб, машиніст і т. д. отсим вам розказую:

Перестаньте турбуватись турботами Грицька Чалого, що мов би Чалий десь нюхає за гускою печеною і куркою вареною. Не міряйте Чалого на свою мізерну міру...

Перестаньте вичисляти чи рахувати всілякі гріхи Чалого, бо він є зовсім без гріхів, а доказом того се, що він є машиністом і тепер, як і попередно, працює „в машиншапі" та заробляє порядні гроші, про які вам, небожата, і не снило ся ще.

Перестаньте плакати над „недолею" Чалого, що мов би він десь-там пхаєть ся за „джабом" до Союза. Грицько Чалий є чоловіком амбітним і гоноровим і ніде, ніколи і нікого не просив і не просить о „джаби", а завше просили Грицька на „джаби".

Перестаньте псувати папір та чорнило на такі безвартні річи, як чернене Грицька Чалого, бо все те болото не чепить ся його і ви подібними річами лише себе та й тих, кого бороните, очернюєте та показуєте загалови, які то ви є нечемні, вживаючи клевети за браком аргументів.

Розказую кореспондентам „Народної Волі" з Бостон, Клівленд та Шікаго взяти ся сердечно за „абецадло", перечитати трохи книжок, а передівсім „Історію України" та навчити ся любити свій рідний край і нарід, не бути відлюдками, а потім вже будете мати змогу судити, котра українська часопись в Америці є порядною, а котра ні. Покищо то я вам, темненьким, пробачаю, бо ви ліпше не потрафите.

Розказую вам не боронити „героїв" та „делегатів" і св. отців та монахів смиренних зі Скрентону, що живуть „пінацами", бо сим ви доказуєте, що ваші божки чи фетиші, в людськім мясиві, так вже зїхали „на діл", що й боронити ся не мають змоги, та потребують вже аж вашої анальфабетної „помочи". Най вони самі себе боронять, а ви приглядайте ся з боку.

Розказую вам уважно читати порядну часопись „Свободу", а будьте певні, що дечого доброго, хосенного і нового дізнаєтесь та навчитесь. В кроткім часі Грицько Чалий власноручно має подати спеціяльно для вас, панки, кілька лекцій з нашої української „політики" в Америці.

Чекайте терпеливо, заощадьте папір і „атрамент", а не пожалуєте і напевно ще й подякуєте Чалому за науку.

Вам, панки, чомусь видаєть ся, що правду можна написати лише за гроші. Ні, правда не потребує гроша, але доноси, клевета та чернене — то сі річи завше вганяють за грошем.

На недавно відбувшій ся конвенції „Укр. Нар. Союза" нарід **осудив по справедливости** тих, на кого всі ваші „федераційні" та скрентонські галабурдники накидались, і вибрав тих людий поновно на урядників сего Союза.

Тому, дітоньки, мовчіть і не робіть з себе сьміху, бо коли ви і на дальше тримаєте з **фаховими** галабурдниками, то й ви є осуджені народом, але вже яко зрадники або дурні.

Українець **Грицько Чалий.**

II.

Новомодні Герострати.

І в дома мене не лишайте, і в поле мене не беріть, і тепер мені їсти дайте, і на потім сховайте, і ще з вами буду їсти...

Такесаме діеть ся й з нашими дітвацькими „політиками" від „Народної Волі", „Народа" і „Робітника".

Чого вони хочуть, о що їм ходить — се є глибокою тайною навіть для них самих, „великих", „мудрих", „одиноких".

Вони черпають свої ідеали, натхненя і політичні напрями просто з їх жолудка, а не з голови.

Їм хочеть ся їсти, хочеть ся утримати своє „бременне тіло" при сякім-такім мізернім животіню і вони відтак політикують політикою плюгавства, зради, клевети та доносів.

За девять літ мого побуту в Америці я ще не був сьвідком такого безладя в житю нашої тутешної іміграції, як се тепер істнує. Годі попросту віднайти причину того безладя.

Сей заколот збільшив ся особливо з прибутем до Америки „героя" тай ославленого „геройського делегата" зі Швайцарії. Сі „ідейні" побратими на спілку з превелебним отцем Ваньом спекли в дарунок нам свою чудернацьку „Федерацію", яка нищить нам те, чого не доконала московська і польська шляхта. Вони нищать наше національне почуте, нищать усьо, що українське, та впаковують на се місце свій „інтернаціонал". Вони намагають ся винародовити нас, а коли часом згадають про Україну, то лише длятого, щоб замилити людям очи, що нібито вони щось „роблять" для народу.

Вони є подібні тому нещасливому Геростратови, що спа-

(Продовжене на стор. 8-мій).

ПРОТОКОЛ

з XIV. головної конвенції Українського Народного Союза, відбувшої ся в днях 22-го до 27-го жовтня 1917 р., в „Harrisburg Board of Trade Hall", 112-114 Market St., Harrisburg, Pa.

—о—

(Дальше).

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

за час від 1. серпня 1914 року до 30. вересня 1917 року, т. е. за час від послідної XIII. головної конвенції Українського Народного Союза.

З днем 30. вересня 1917 року Український Народний Союз числить 270 відділів в Злучених Державах і Канаді. Відділи У. Н. Союза складають ся з 163 Братств, 86 Товариств і 21 Сестрицтв.

Число членів Українського Народного Союза з днем 30. вересня 1917 року виносить 9.822.

До Українського Народного Союза належить слідуючі відділи:

[illegible]	Назва відділу, місцевість і стейт.	Жінки	Мущини	ОБЕЗПЕЧЕНІ НА $250	$500	$750	$1000	$1500	$2000	Разом	Загальна сума обезпечення
365	Бр. св. Анни, Фраквіл, Па.		35		9	1	25			35	30.250
367	Тов. „Запорожська Січ", Рочестер, Н. Й.		38	2	29	2	5			38	21.500
369	Бр. св. О. Николая, Палмертон, Па.	8	64	5	40		26		1	72	49.250
370	Тов. Любов, Нюгейвен, Конн.	8	42	3	39	1	7			50	28.000
371	Тов. „Запорожська Січ", Нюарк, Н. Дж.	3	21	1	12		11			24	17.250
373	Сестр. св. Анни, Ленсфорд, Па.	5					5			5	5.000
379	Бр. св. Юрія, Шікаго, Ілл.	6	31	3	18		16			37	25.750
380	Бр. св. Василія, Тейлор, Па.	3	9		1	1	10			12	11.250
381	Бр. св. О. Николая, Денбури, Конн.		8		4		4			8	6.000
384	Тов. ім. Тараса Шевченка, Карнегі, Па.	1	59		24	1	35			60	47.750
385	Тов. ім. Богд. Хмельницького, Міннеаполіс, Мінн.	1	15		6	1	9			16	12.750
388	Тов. „Запорожська Січ", Честер, Па.		54	5	35		14			54	32.750
391	Бр. св. Стефана, Джерзи Сіті, Н. Дж.	1	16		5		12			17	14.500
392	Бр. св. Петра і Павла, Сублет, Вай.	1	5		1		5			6	5.500
393	Тов. ім. Мирослава Січинського, Клівленд, Огайо		19		10		9			19	14.000
396	Тов. Рогатинщина, Пітсбург, Па.	1	27		12		16			28	22.000
400	Бр. св. Петра і Павла, Іселін, Па.		38		22		16			38	27.000
401	Тов. „Запорожська Січ" Сайксвіл, Па.		15		1		14			15	14.500
402	Бр. Пресьвятої Богородиці, Като, Н. Дж.		6				6			6	6.000
	Разом	1363	8459	388	4247	137	5002	42	6	9822	7,400.250

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕНЄ ЧИСЛА ЧЛЕНІВ.

Загальне число членів після кляс обезпеченя представляеть ся, як слідує:

Кляса А	($ 250)	388
Кляса АА	($ 500)	4.247
Кляса В	($ 750)	137
Кляса С	($1000)	5.002
Кляса ВВ	($1500)	42
Кляса СС	($2000)	6
	Разом	9.822

Зі загального числа членів припадає:

на мущин	8.459
на женщин	1.363
Разом	9.822

ЗАГАЛЬНА СУМА ОБЕЗПЕЧЕНЯ ВСІХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА ВИНОСИТЬ 7,400.250 ДОЛЯРІВ.

ВІДДІЛИ І ЧЛЕНИ ПІСЛЯ СТЕЙТІВ.

Загальне зіставлене:

	Відділів	Членів		Відділів	Членів
Конектікут	15	425	Ню Джерзи	30	1682
Делавар	1	80	Ню Йорк	51	1682
Ілліноїс	16	722	Огайо	22	805
Індіяна	5	79	Пенсильвенія	96	3434
Айова	1	7	Орегон	1	8
Кензас	1	24	Род Айленд	7	170
Мериленд	3	88	Вест Вірджінія	3	44
Масачусетс	2	19	Віскансін	1	36
Мішіген	5	248	Вайомінг	1	6
Міннесота	1	16	Онтаріо (Кан.)	2	83
Мізурі	5	153			
Ню Гемпшір	1	11	Разом	270	9822

ЧИСЛО ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНІВ В ПООДИНОКИХ СТЕЙТАХ.

ПЕНСИЛЬВЕНІЯ.

Відділів: 96. — Членів: 3.434.

Слідуючі відділи: 1 — 142 чл.; 2 — 33 чл.; 7 — 63 чл.; 9 — 50 чл.; 15 — 29 чл.; 19 — 10 чл.; 24 — 19 чл.; 28 — 60 чл.; 29 — 52 чл.; 30 — 10 чл. 31 — 5 чл.; 32 — 22 чл.; 35 — 19 чл.: 40 — 7 чл.; 41 — 16 чл.; 43 — 7 чл.; 44 — 28 чл.: 45 — 69 чл.; 47 — 67 чл.; 48 — 30 чл.; 51 — 17 чл.; 53 — 26 чл.; 60 — 17 чл.; 61 — 24 чл.; 62 — 27 чл.; 63 — 109 чл.; 71 — 15 чл.; 72 — 33 чл.; 78 — 54 чл.; 79 — 7 чл.; 82 — 10 чл.; 83 — 37 чл.; 85 — 12 чл.; 86 — 32 чл.; 89 — 14 чл.; 90 — 24 чл.; 91 — 82 чл.; 95 — 23 чл.; 96 — 41 чл.; 98 — 26 чл.; 99 — 45 чл.; 101 — 34 чл.; 105 — 54 чл.; 109 — 65 чл.; 110 — 20 чл.; 113 — 31 чл.; 114 — 23 чл.; 118 — 15 чл.; 123 — 13 чл.; 124 — 32 чл.; 132 — 55 чл.; 135 — 15 чл.; 136 — 48 чл.; 137 — 30 чл.; 145 — 10 чл.; 147 — 103 чл.; 148 — 10 чл.; 151 — 57 чл.; 162 — 15 чл.; 186 — 36 чл.; 205 — 12 чл.; 223 — 63 чл.; 228 — 16 чл.; 229 — 53 чл.; 237 — 56 чл.; 239 — 82 чл.; 244 — 12 чл.; 248 — 47 чл.; 255 — 31 чл.; 258 — 14 чл.; 261 — 9 чл.; 276 — 47 чл.; 278 — 29 чл.; 288 — 48 чл.; 296 — 55 чл.; 300 — 128 чл.; 305 — 10 чл.; 314 — 6 чл.; 318 — 31 чл.; 321 — 34 чл.; 324 — 43 чл.; 326 — 41 чл.; 338 — 89 чл.; 339 — 36 чл.; 349 — 24 чл.; 357 — 14 чл.; 365 — 35 чл.; 369 — 72 чл.; 373 — 5 чл.; 380 — 12 чл.; 384 — 60 чл.; 388 — 54 чл.; 396 — 28 чл.; 400 — 38 чл.; 401 — 15 чл.; 402 — 6 чл.

НЮ ДЖЕРЗИ.

Відділів: 30. — Членів: 1.682.

Слідуючі відділи: 3 — 31 чл.; 4 — 33 чл.; 25 — 13 чл.; 27 — 55 чл.; 37 — 29 чл.; 42 — 35 чл.; 64 — 21 чл.; 65 — 64 чл.; 70 — 125 чл.; 76 — 98 чл.; 104 — 101 чл.; 133 — 119 чл.; 142 — 63 чл.; 155 — 155 чл.; 168 — 107 чл.; 170 — 123 чл.; 174 — 22 чл.; 209 — 57 чл.; 213 — 87 чл.; 234 — 74 чл.; 245 — 32 чл.; 270 — 64 чл.; 286 — 20 чл.; 315 — 13 чл.; 332 — 19 чл.; 342 — 56 чл.; 344 — 10 чл.; 347 — 15 чл.; 371 — 24 чл.; 391 — 17 чл.

НЮ ЙОРК.

Відділів: 51. — Членів: 1.682.

Слідуючі відділи: 5 — 42 чл.; 6 — 19 чл.; 8 — 18 чл.; 12 — 53 чл.; 13 — 22 чл.; 14 — 32 чл.; 16 — 18 чл.; 21 — 14 чл.; 22 — 25 чл.; 36 — 42 чл.; 38 — 99 чл.; 39 — 22 чл.; 46 — 27 чл.; 54 — 7 чл.; 55 — 6 чл.; 57 — 34 чл.; 58 — 19 чл.; 66 — 35 чл.; 69 — 32 чл.; 87 — 32 чл.; 97 — 14 чл.; 117 — 40 чл.; 127 — 45 чл.; 149 — 48 чл.; 160 — 59 чл.; 191 — 17 чл.; 192 — 24 чл.; 195 — 22 чл.; 198 — 13 чл.; 200 — 37 чл.; 202 — 12 чл.; 203 — 26 чл.; 210 — 19 чл.; 211 — 36 чл.; 215 — 18 чл.; 217 — 159 чл.; 233 — 28 чл.; 256 — 13 чл.; 263 — 10 чл.; 273 — 22 чл.; 282 — 50 чл.; 283 — 35 чл.; 291 — 14 чл.; 293 — 10 чл.; 316 — 91 чл.; 317 — 21 чл.; 330 — 91 чл.; 334 — 9 чл.; 363 — 46 чл.; 367 — 38 чл.; 351 — 17 чл.

ОГАЙО.

Відділів: 22. — Членів: 805.

Слідуючі відділи: 17 — 22 чл.; 34 — 40 чл.; 77 — 33 чл.; 102 — 102 чл.; 108 — 19 чл.; 112 — 63 чл.; 115 — 10 чл.; 110 — 16 чл.; 128 — 18 чл.; 140 — 7 чл.; 173 — 15 чл.; 218 — 99 чл.; 224 — 11 чл.; 230 — 46 чл.; 235 — 49 чл.; 251 — 31 чл.; 274 — 24 чл.; 295 — 39 чл.; 336 — 85 чл.; 341 — 36 чл.; 364 — 21 чл.; 393 — 19 чл.

ІЛЛІНОЙС.

Відділів: 16. — Членів 722.

Слідуючі відділи: 33 — 26 чл.; 80 — 25 чл.; 106 — 80 чл.; 111 — 30 чл.; 125 — 23 чл.; 165 — 67 чл.; 214 — 13 чл.; 220 — 41 чл.; 221 — 119 чл.; 240 — 20 чл.; 243 — 34 чл.; 259 — 64 чл.; 301 — 74 чл.; 308 — 40 чл.; 354 — 29 чл.; 379 — 37 чл.

КОНЕКТІКУТ.

Відділів: 15. — Членів: 425.

Слідуючі відділи: 10 — 71 чл.; 11 — 3 чл.; 18 — 47 чл.; 23 — 20 чл.; 59 — 30 чл.; 67 — 53 чл.; 84 — 7 чл.; 138 — 19 чл.; 238 — 7 чл.; 254 — 33 чл.; 262 — 11 чл.; 277 — 22 чл.; 350 — 44 чл.; 370 — 50 чл.; 381 — 8 чл.

МІШІГАН.

Відділів: 5. — Членів: 248.

Слідуючі відділи: 75 — 37 чл.; 94 — 30 чл.; 146 — 83 чл.; 175 — 41 чл.; 292 — 57 чл.

РОД АЙЛЕНД.

Відділів: 7. — Членів: 170

Слідуючі відділи: 73 — 17 чл.; 93 — 28 чл.; 116 — 24 чл.; 181 — 20 чл.; 206 — 39 чл.; 241 — 26 чл.; 246 — 16 чл.

МІЗУРІ.

Відділів: 5. — Членів: 153.

Слідуючі відділи: 50 — 15 чл.; 179 — 53 чл.; 225 — 29 чл.; 355 — 30 чл.; 360 — 26 чл.

МЕРИЛЕНД.

Відділів: 3. — Членів: 88.

Слідуючі відділи: 81 — 54 чл.; 290 — 16 чл.; 320 — 18 чл.

ДЕЛАВАР.

Відділ: 1. — Членів: 80.

Слідуючі відділи: 247 — 80 чл.

ІНДІЯНА.

Відділів: 5. — Членів 79.

Слідуючі відділи: 68 — 21 чл.; 88 — 8 чл.; 100 — 15 чл.; 107 — 23 чл.; 322 — 12 чл.

ВЕСТ ВІРДЖІНІЯ.

Відділів: 3. — Членів: 44.

Слідуючі відділи: 26 — 10 чл.; 56 — 25 чл.; 180 — 9 чл.

ВІСКАНЗІН.

Відділів: 1. — Членів: 36.

Слідуючі відділи: 103 — 36 чл.

КЕЙЗАС.

Відділів: 1. — Членів 24.

Слідуючі відділи: 323 — 24 чл.

МАСАЧУСЕТС.

Відділів: 2. — Членів: 19.

Слідуючі відділи: 52 — 9 чл.; 150 — 10 чл.

МІННЕСОТА.

Відділів: 1. — Членів: 16.

Слідуючі відділи: 385 — 16 чл.

НЮ ГЕМПШІР.

Відділів: 1. — Членів: 11.

Слідуючі відділи: 178 — 11 чл.

ОРЕГОН.

Відділів: 1. — Членів: 8.

Слідуючі відділи: 92 — 8 чл.

АЙОВА.

Відділів: 1. — Членів 7.

Слідуючі відділи: 303 — 7 чл.

ВАЙОМІНГ.

Відділів: 1. — Членів: 6.

Слідуючі відділи: 392 — 6 чл.

—о—

ПРОВІНЦІЯ ОНТАРІЮ, КАНАДА.

Відділів: 2. — Членів: 83.

Слідуючі відділи: 49 — 63 чл.; 74 — 20 чл.

Р У Х В І Д Д І Л І В.

Новоприступивші відділи.

Слідуючі нові відділи приступили до Українського Народного Союза за час від 1. серпня 1914 року до 30. вересня 1917 року т. є. за час від послідної XIII. Головної Конвенції Українського Народного Союза:

Ч. від.	Назва відділу і місцевість	Місяць і рік приняття		$250	$500	$750	$1000	$1500	$2000	Разом
3	Тов. „Запорожська Січ", Елізабет, Н. Дж.	Липень	1915		10		3			13
5	Бр. св. О. Николая, Асторія, Н. Й.	Вересень	„	12	15					27
6	Тов. ім. Тараса Шевченка, Гейстінгс, Н. Й.	Липень	„	5	4		3			12
8	Тов. „Подільська Січ", Йонкрес, Н. Й.	Падолист	1916	4	8		6			18
14	Тов. „Народна Поміч", Ню Йорк, Н. Й.	Вересень	1915		18		3			21
15	Бр. св. Михаїла, Бріджпорт, Па.	Падолист	1914				16			16
16	*Бр. св. Михаїла, Германія, Па.	Грудень	„		1		17			18
16	Тов. „Просьвіта", Спрінг Валей, Н. Й.	Січень	1916	2	10		2			14
17	Тов. Івана Франка, Йонгстави, Огайо	Жовтень	„		1		10			11
20	**Сестр. ім. Марії Маркович, Шікаго, Ілл.	Падолист	1915	14	4					18
21	Тов. „Запорожська Січ", Бінггемтон, Н. Й.	Грудень	„	7	10					17
23	Тов. „Запорожська Січ", Дерби, Конн.	Січень	1916		10		2			12
24	Бр. св. Григорія, Ранкін, Па.	Грудень	„				10	1	1	12
26	Тов. ім. Тараса Шевченка, Тамс, В. Ва.	Жовтень	1915		2		14	1		17
27	Бр. св. Петра і Павла, Нюарк, Н. Дж.	Жовтень	„	4	12		2			18
31	Бр. св. О. Николая, Савт Вест, Па.	Грудень	„		2		14			16
32	***Бр. св. О. Николая, Вайано, Па.	Січень	1916		1		13			14
32	Тов. „Єдність", Форбес Ровд, Па.	Грудень	„	9	8		8	1		26
33	Сестр. Пресьвятої Богородиці, Борнсайд, Ілл.	Січень	„	3	16					19
34	Бр. св. Ів. Хрестителя, Лорейн, Огайо.	Січень	„	1	14		3			18
35	Тов. ім. Тараса Шевченка, Філядельфія, Па.	Січень	„		17	1	3			21
36	⁑Бр. св. О. Николая, Вендел, Па.	Грудень	1914				31			31
36	Сестр. Пресьвятої Богородиці, Рочестер, Н. Й.	Січень	1916	21	7					28
37	Сестр. Любов, Елізабет, Н. Дж.	Січень	„	6	9					15
40	Бр. св. Петра і Павла, Ірі, Па.	Січень	„	2	8		3	2		15
44	Тов. Укр. Січові Стрільці, Нортгемптон, Па.	Січень	„		7		3			10
46	Тов. „Воля", Ню Йорк, Н. Й.	Лютий	„	2	3		8	1		14
48	Бр. св. Андрея, Плейнс, Па.	Лютий	„	1	13	3	18			35
49	Бр. св. Михаїла, Торонто, Онт., Канада	Лютий	„	4	2		4			10
54	Тов. ім. Тараса Шевченка, Олбани, Н. Й.	Марець	„	1	10		3			14
55	Тов. „Запорожська Січ", Ютіка, Н. Й.	Марець	„	12	2	1				15
58	Бр. св. Петра і Павла, Ютіка, Н. Й.	Цьвітень	„	7	12		1			20
59	Тов. „Українська Січ", Бріджпорт, Конн.	Цьвітень	„		6	1	5			12
60	Тов. ім. Марка Каганця, С. С. Пітсбург, Па.	Червень	„	2	4	1	5			12
61	Бр. Пресьвятої Богородиці, Лейтроб, Па.	Червень	„		2	1	10	3		16
62	Тов. „Згода", Філядельфія, Па.	Червень	„	2	10	2	2			16
64	Тов. ім. Тараса Шевченка, Патерсон, Н. Дж.	Липень	„	1	14	1	13			29
68	Тов. ім. Богд. Хмельницького, Іст Шікаго, Інд.	Липень	„	1	11		2			14
72	Тов. ім. Івана Франка, Тітусвіл, Па.	Серпень	„	2	15	1	5	1		24
74	Бр. св. Володимира, Гамілтон. Онт., Канада	Серпень	„		8		5			13
75	Тов. „Запорожська Січ", Дітройт, Міш.	Серпень	„	1	10		2			13
80	Тов. ім. Івана Франка, Вест Гаммонд, Інд.	Вересень	„	2	17	4	2			25
83	Тов. ім. Івана Франка, Філядельфія, Па.	Жовтень	„	6	10	1	5			22
84	Тов. Тараса Шевченка, Савтпорт, Конн.	Падолист	„	2	8	1				11
88	Тов. Богдана Хмельницького, Ля Порте, Інд.	Жовтень	„	1	4	1	6	1		13
89	Бр. св. Архангела Михаїла, Етна, Па.	Падолист	„	1	10		2			13
92	Тов. ім. Івана Франка, Портленд, Орегон	Падолист	„	1	3		3			7
93	Тов. ім. Івана Франка, Сентрал Фолс, Р. Ай.	Падолист	„	8	4	1	1			14
94	Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, Гамтрамк, Міш.	Січень	1917	2	6		7			15
95	Бр. св. Димитрія, Пенн Аллен, Назарет, Па.	Лютий	„	1	12		6			19
97	Тов. Січові Стрільці, Рочестер, Н. Й.	Падолист	1916		10		5			15
100	Тов. „Любов", Толестон, Інд.	Падолист	„	3	4					7
101	Бр. св. Василія, Експорт, Па.	Лютий	1917	5	9	2	5			21
103	Тов. ім. Івана Франка, Мілвокі. Віс.	Лютий	„	4	21					25
107	Бр. св. Ів. Хрестителя, Іст Гамонд, Інд.	Марець	„		2		20			22
108	Бр. св. Духа, Лейтроб, Па.	Червень	„	1	7		5			13
110	Бр. св. Петра і Павла, Вандергріфт, Па.	Липень	„	3	9		9			21
111	Тов. ім. Тараса Шевченка, Джолет, Ілл.	Липень	„		12	3	14			29
114	Бр. св. о. Николая, Тейлор, Па.	Липень	„		13		10			23
115	Тов. ім. Тараса Шевченка, Кантон, Огайо	Липень	„				10			10
116	Тов. „Вільна Україна", Вунсокет, Р. Ай.	Липень	„	11	4					15
118	Сестр. Пресьвятої Діти Марії, Джанстави, Па.	Липень	„		15					15
119	Сестр. Пресьвятої Діви Марії, Іст Йонгстави, О.	Вересень	1917		16					16
241	Тов. ім. Тараса Шевченка, Провіденс, Р. Ай.	Серпень	1914		13		5			18
273	Бр. св. Йосафата, Гудсон, Н. Й.	Вересень	1915		1		9			10
293	Тов. „Зоря", Бруклин, Н. Й.	Лютий	„	1	3		5			9
321	Бр. св. Петра і Павла, Феніксвіл, Па.	Жовтень	1914		17		5			22
362	⁑⁑Тов. Просьвіта, Геркімер, Н. Й.	Серпень	„		12		4			16
401	Бр. св. Петра і Павла, Іселін, Па.	Серпень	„		1		14			15
402	Бр. Пресьвятої Богородиці, Като, Па.	Жовтень	„				21			21
				178	559	25	422	11	1	1.196

Разом приступило 70 нових відділів з 1.196 членами після ріжних кляс посмертного. Нові відділи складають ся з 38 Товариств, 26 Братств і 6 Сестрицтв.

З А М І Т К А.

* Від. 16 в Германія, Па., зістав принятий до Укр. Нар. Союза в грудни 1914 року. В грудни 1915 року сей відділ зістав згідно з § 253 статута У. Н. Союза розвязаний.

** Від. 20 в Шікаго, Ілл., зістав принятий до Укр. Нар. Союза в падолисті 1915 року. В липни 1917 року сей відділ зістав злучений з 240 відділом згідно з § 198 статута У. Н. Союза.

*** Від. 32 у Вайано, Па., зістав принятий до Укр. Нар. Союза в січни 1916 року. В маю 1916 року сей відділ зістав згідно з § 253 статута У. Н. Союза розвязаний.

⁑ Від. 36 у Вендел, Па., зістав принятий до Укр. Нар. Союза в грудни 1914 року. В марті 1915 року сей відділ зістав згідно з § 253 статута У. Н. Союза розвязаний.

⁑⁑ Від. 362 Геркімер, Н. Й., зістав принятий до Укр. Нар. Союза в серпни 1914 року. В липни 1915 року сей відділ зістав згідно з § 253 статута У. Н. Союза розвязаний.

(Дальше буде).

Родимці! Вступайте громадно в члени Українського Народного Союза!

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

(Продовжене зі стор. 6-тої).

лив сьвятиню лише длятого, щоб здобути собі славу.

Сї новітнї Герострати палять, руйнують національне почуте нашого народу, щоб здобути собі нікчемну славу. Нахабність сих наших бідних Геростратів вже перейшла границї. Хто не йде на їх вудку, того вони нищать і топчуть його імя під ноги. Вони перед нічим не спиняють ся. Для них нема Бога, нема нації, нема народу.

Але наш нарід ще не стратив свого здорового хлопського розуму. На недавній конвенції У. Н. Союза се ясно показалось і нарід грізно й рішучо заявив федерацийникам: „Руки проч від народної кервавиці!" Голос народа є голос Божий.

Вони намагають ся заставити цілий український загал в Америці танцювати арданівсько-федераційного гайдука, але, на щастє, замученому народови те дїтвацтво, що зветь ся „Федерацією", вже надоїло і воно за короткий час зовсїм згине, як щось непотрібне...

Після мого переконаня „Федерація" є тим пароходом, що пливе без керми і без вітрил, і ті нещасливі, що попадають на подібний парохід, є осуджені на загибіль, разом з тим пароходом.

Я, будучи довгі літа членом У. Н. Союза, не видів нічого злого в тім, щоб не належати і до иншої української запомогової організації. Рік тому я вступив до гайдамацької організації, а бачучи, що ся організація є бідна, я немало причинив ся своєю працею до помочи сій народній інституції. Але з днем 4. падолиста з великим жалем я був змушений опустити сю організацію, бо чорна федераційна мара вже почала нищити й сю організацію та тягнути її в пропасть.

Цїла керма сеї організації спочиває в руках тих панків, що звуть себе „правниками". Вони не числять ся з членами даної організації, а лише з федераційною мафією. Тепер дійшло до того, що член сеї організації навіть не має права голосу в організаційній часописи. Там постійно кривдить ся членів, а вихвалюєть ся ворогів та нищителїв сеї організації.

Виступаючи з сеї організації, я зістаю щирим прихильником братів Гайдамаків і бажаю їм як найліпше і найскорше очистити ся зпід погубного впливу „Федерації".

Ми мусимо одно памятати: що нашою міцною українською твердинею на вільній земли Вашінгтона є наш славний і могучий Український Народний Союз. Під його прапором мусить лучити ся кождий сьвідомий і чесний Українець, бо се наша рідна хата, наша розрада і потіха.

Най живе Український Народний Союз!

Най живе Україна і її нарід!

Най згине незгода і федераційна мара, а тоді певно розкриють ся могили і піднесуть ся руїни і будуть ще цьвітом цвисти буйні ниви України, і будемо ми панами в своїй вільній власній хатї. Сьмійте ся, сьмійте ся над нами, наші вороги прокляті...

Василь Гасій.

З WEST PULLMAN. ILL.

Театральне представлене.

Дня 27. жовтня Ам. Кружок у Вест Пулман, Ілл., відограв комічну оперету „Ох, не люби двох".

Не міг я своїм очам вірити, коли побачив, що селянські аматори так вдачно відграють штуку. Перше, коли коли виступив Максим (п. Вишньовський), то вже видко було, що якось чудно його роля випала. Катерина (пані Гасюкова) відограла свою ролю дуже добре, за що публика нагородила її грімкими оплесками. Марцуня (п. Янїгова) і Іван (п. Козак) дуже чудово вивязались. А коли вийшов мельник Клим (п. Янсевич) і Герш (п. Костюк), то вже публика не могла нарадувати ся їх вдачними рухами. Всї прочі аматори грали також досить добре.

Галя була переповнена, а знаю, що і дохід був незгірший. Не дивниця, коли заводові актори відіграють якусь театральну штуку, бо сї до сього мають уже вправу, але коли аматори відіграють яку штуку вдачно, то тим публика признає більше признанє нїж акторам.

По скінченю штуки публика забавила ся коломийкою і кozaком та вдоволена розійшла ся до своїх домів.

Режісер, п. Никита Костюк, напрацював ся щиро над вивченем сеї штуки.

Присутний гість.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Подасть ся до відома членам тов-а ім. Івана Франка, від. 83, що звичайний мітінґ відбудеть ся дня 18. падолиста б. р. в домі Укр. Ам. Горожан під ч. 822 Н. Френклін стр., о годинї 3-тій пополудни. Просить ся членів, аби зійшли ся всї як один, бо є важні справи до полагодженя. Будемо приймати нових членів до тов-а і до У. Н. С. після статута. — Р. Караїм, предс.; О. Бабяк, кас.; І. Витязь, писар.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 344, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 18. листопада, о годині 2-гій пополудни. Кождий член повинен явити ся на сей мітінґ, бо буде вибирати ся новий уряд. — С. Козевич, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє всїх своїх членів, що місячний звичайний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 18. падолиста с. р., в гали Укр. Нар. Дому під ч. 84 Ґрейлінґ стр., Гамтрамк. Обовязком кождого члена прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодженя, як справоздане делєгата і т. п. Мітінґ розпічнеть ся о годині 1.30 пополудни. — Секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ" подає до відома своїм членам, що всї мітінґи будуть відбувати ся в Укр. Нар. Домі під числом 217-219 Е. 6. ул. Найблизший мітінґ буде сеї суботи, 17. падолиста, точно о годині 8-мій вечер, на другім поверсї, по лївій сторонї. Неявивший ся член мусить заплатити 50 цнт. кари. — Костецький, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 367, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 14. жовтня зістали вибрані отсї нові урядники: В. Дуда, предс.; Д. Бігун, секр.; В. Пукіш, кас.; І. Леткин, заст. предс.; М. Тимків, заст. секр.; В. Паньків, заст. кас.; М. Антонів і С. Андріїв, контрольори; І. Попадюк і Д. Лукаш, догл. хорих; М. Мельник, господар галї. — Д. Бігун, секр.

ВАНДЕРҐРІФТ, ПА. Отсим подасть ся до відомости членам бр. св. Петра і Павла, від. 110, що річний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 25. листопада, в домі Антона Гайдука. На сей мітінґ кождий член обовязаний явити ся, бо будеть ся вибирати нових урядників і будуть важні справи до полагодженя. Будеть ся приймати нових членів до братства і до У. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — О. Курочка, секр.

МАКАДУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в недїлю, 18. падолиста, в гали церковній, о годині 2-гій пополудни. На тім мітінґу будуть здавати справоздане урядники і контрольна комісія. Просить ся кождого члена явитись на тім мітінґу. Довгуючі члени мають вирівнати всї свої довги. — П. Пухир, секр.

ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В НЮ ЙОРКУ.

Українцї старші і молодші! Як Вам відомо, Січовий рух розширяєть ся під теперішну пору по цїлій Америці. Січова організація зростає з кождим днем у більшу силу та ширить слово просьвіти між нашим народом. Січова організація має на цїли зорганізувати також всю українську молодїж та дати їй пізнати, хто вона є і чи ми маємо дальше гнути свої плечі та бути рабами своїх хлїбодавців-капіталістів.

Отже, тому дасть ся до відома всїм українським родичам, котрі жиють в Ню Йорку, а таксамо і молодїжи, що заходом нюйорської Січи, 1-го відділу Січової Організації Українців у Злучених Державах, відбудеть ся в четвер (15. падолиста с. р.) о годині осьмій вечером відчит в Українськім Народнім Домі під ч. 217-219 6. ул. Сей відчит буде на тему „Як повинні українські родичі виховувати свої дїти тут в Америці". Зреферує Січовик Яків Калявський. На сей відчит запрошує нюйорська Січ всїх тих, котрі люблять слово просьвіти.

Тих родичів, котрі мають свої дїти у Січи (у від. 1-шім), просить ся конечно прийти із своїм сином-Січовиком та зі своєю дочкою-Січовичкою. Просить ся таксамо всю українську молодїж о чисельне прибутє, бо по відчитї буде якраз добра нагода записати ся в члени тов. Січ. Тов. Січ має свої сходини два рази на тиждень: Січовики в понедїлок, а Січовички в четвер вечерами о год. 8-мій, в льокали Народного Дому під ч. 217-219 6. улиця.

ШІКАҐО, ІЛЛ.
Братство св. Юрія, від. 379 Укр. Нар. Союза
уряджує
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
НА ДЕНЬ 17-го С. М.
в гали Рудольфа Маерана, Ґренд Аве., при Вуд стр.,
на котрий запрошуєть ся всїх Українців з Шікаґо і околиці до взятя участи в нашій забаві. За добру музику і гарну услугу ручить

135 КОМІТЕТ.

МЕНВІЛ, Р. АЙ.
Заходом Бр. св. Стефана, від. 181 У. Н. С.
— відбуде ся —
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
в суботу, 17. падолиста 1917 р.
в У. Н. Домі (давнійше Опера Гавз) в Менвіл, Р. Ай.

На сей баль запрошуємо всї доокодичні українські товариства як рівнож посторонних людий. Прийдїть усї а непожалуєте.

Музика першорядна. Обслуга чесна.
Дохід призначений на поправу Укр. Нар. Дому в Менвіл, Р. Ай.

135 КОМІТЕТ.

СМАЧНА СТРАВА — СЕ ПОЛОВИНА ЖИТЯ.

Кожда жінка, кожда дївчина і кожда кухарка чи кухар, які хотять, щоби вони були люблені чи то своєю родиною, чи то своїм паньством, нехай навчать ся смачно варити.

СМАЧНА ЇДА — СЕ РОЗКІШ. Се розрада серед теперішної дороджнї. Уміти добре і смачно варити — значить ся бути ощадним, дбайливим о добро своєї родини.

Хто хоче навчити ся смачно варити, нехай купить собі сейчас книжку

УКРАЇНСЬКА КУХАРКА

В сїй книжці найдете докладно і в приступний спосіб подані приписи як варити ріжні зупи, росоли, печи мяса, ріжні леґуміни, нейки, паї, тїсточка, ріжні старокраєві баби, завиванцї, торти, пудинґи і много-много инших присмак.

Книжка має поверх 200 сторін друку.

ЦІНА ЛИШЕ 75 ЦЕНТІВ.

Замовленя висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всїх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить три рази тижнево — у второк, четвер і суботу.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповіданя і фейлєтони.

„СВОБОДА" також подає найдокладнїйші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:

НА ЦІЛИЙ РІК	$2.50
НА ПІВ РОКУ	$1.25
НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ	$1.00

ПОЗА ГРАНИЦІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:

НА ЦІЛИЙ РІК	$3.25
НА ПІВ РОКУ	$1.75
НА ЧВЕРТЬ РОКУ	$1.00

Звертаємо увагу, що на кредит нікому не висилає ся часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленєм на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Друкарня „Свободи"

виконує СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ, як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛЇ І КОНЦЕРТИ.

НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.

КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.

СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ
ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!
написав Антоній Ів. Наґорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.